

OMGEVING N69

Bouwsteen ruimtelijke maatregelen

28 juli 2010





N H S Landschapsarchitecten

OMGEVING N69

Bouwsteen ruimtelijke maatregelen

Een rapport in opdracht van de provincie Noord-Brabant
Amersfoort, 28 juli 2010

H+N+S Landschapsarchitecten

Soesterweg 300
postbus 1603, 3800 BP Amersfoort
Telefoon 033-4328036
Telefax 033- 4328280

Inhoudsopgave

1.	Ruimtelijke kwaliteiten	7
2.	Ruimtelijke potenties	21
3.	Vanuit het landschap naar kansrijke varianten	33
4.	Kanskaarten voor landschappelijke inpassing	41
5.	Ontwerpprincipes en voorbeelduitwerkingen van de kanskaarten	49



N 69

Ruimtelijke kwaliteiten

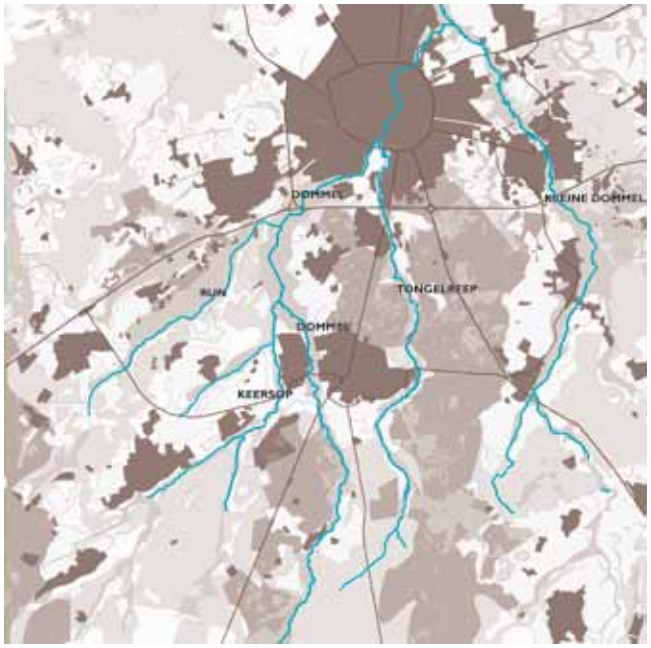
In dit hoofdstuk worden de huidige ruimtelijke kwaliteiten van het studiegebied als geheel benoemd. Een aantal van deze kwaliteiten zijn erkend en worden gewaarborgd en versterkt door het huidige beleid, voornamelijk op het gebied van waterhuishouding en ecologie. Maar er zijn ook een aantal aanwezige vooral landschappelijke kwaliteiten, die minder in het spotlicht staan. Vooral het beken en zandpadensysteem en de kracht van de verschillende landschappelijke typologieën met hun karakteristieke verschijningsvorm, is tot nu toe onderbelicht gebleven.



de Dommel



Natuurparel de Malpie



het bekenstelsel



de Keersop onherkenbaar in het landschap



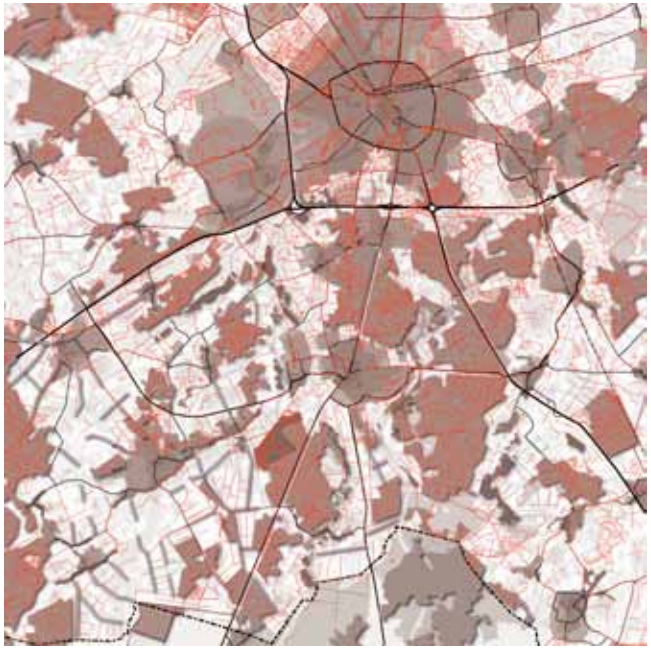
beekdal huidige situatie



de Keersop met beplanting



beekdal rond 1900



het zandpadennetwerk



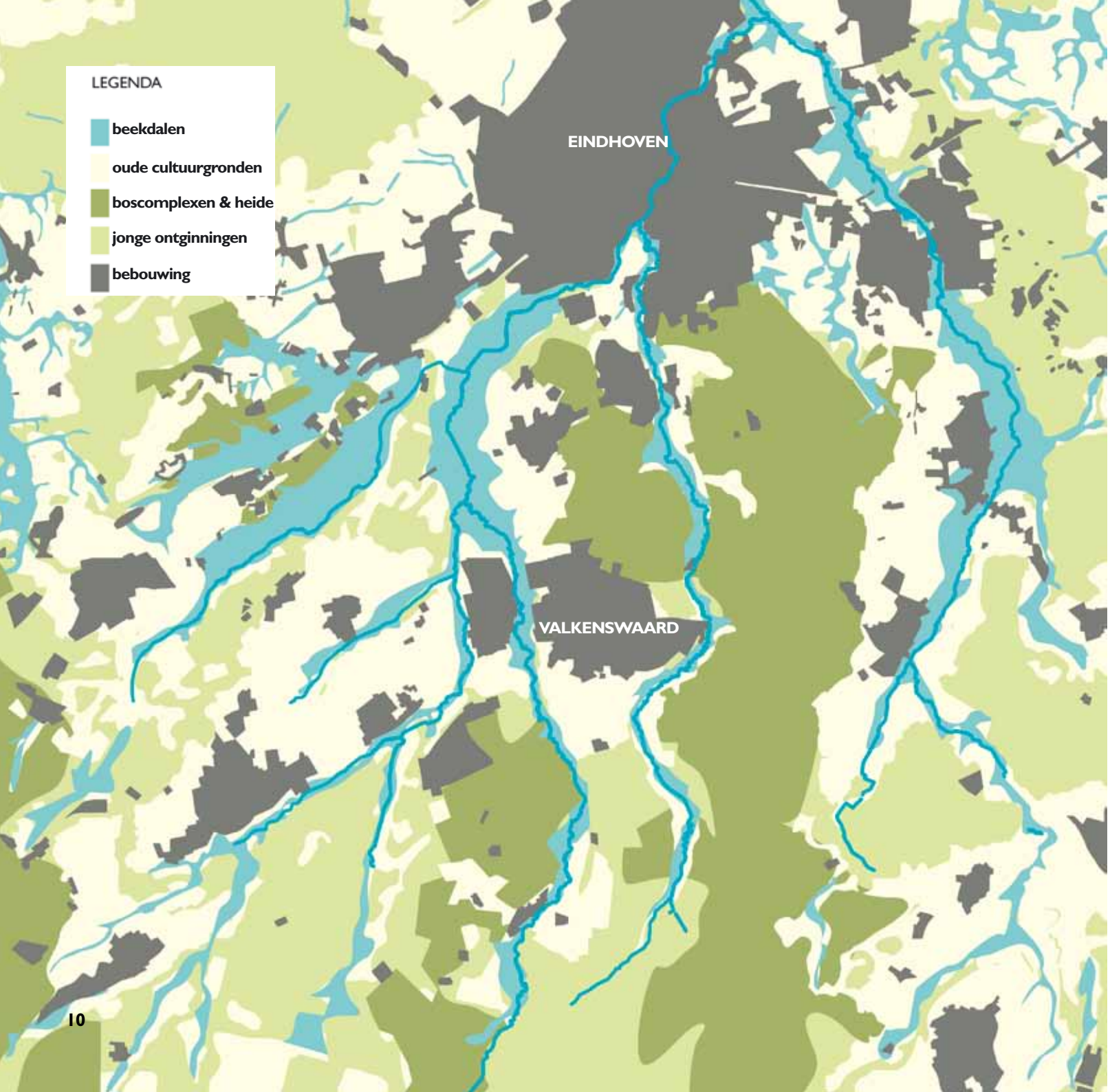
zandpad

Beken en zandpaden

Er zijn twee belangrijke landschappelijke karakteristieken in het gebied die kenmerkend en gebiedsdekkend zijn en waarin de geschiedenis van het gebied nog goed afleesbaar is, namelijk het bekensysteem en een uitgebreid zandpadennetwerk.

Er stromen vijf beken en enkele van hun bovenlopen door het gebied; de Dommel als hoofdloop, waar de Run en de Keersop binnen het studiegebied in uitmonden en de Tongelreep en Kleine Dommel, die ten noorden van het studiegebied eveneens in de Dommel stromen.
Op een aantal plekken zijn de beken en hun beekdal goed herkenbaar, o.a. door vochtige bossen en bosjes of nog bestaande kleinschalige kavelstructuur.
Ook een aantal vloeivelden in het zuiden en visvijvers. langs een aantal beeklopen zijn kenmerkende elementen, die onderdeel vormen van het beekdal. Maar op veel plekken zijn ze vanuit het landschap onzichtbaar en ontoegankelijk. De ordenende structuur die de beken vroeger hadden, is in de huidige situatie verdwenen. Ook het landschappelijke onderscheid tussen beekdalen met hun weidegronden, hooilanden en houtwallen en de hogere gronden met akkers en lintdorpen is vrijwel verdwenen. Het agrarisch gebruik in de beekdalen is in de huidige situatie niet anders dan op de gronden ernaast, de meeste beplantingselementen in de beekdalen zijn verdwenen en ook de schaal van het landschap is niet onderscheidend meer. Wel zijn de beekdalen relatief vrij van bebouwing gebleven.

In het studiegebied is een fijnmazig netwerk van zandpaden aanwezig, zowel in de bossen als in de meer open gebieden met een agrarisch gebruik. Dit netwerk is relatief weinig versnipperd en onaangetast in tegenstelling tot de zandpaden in veel andere delen van Brabant en Nederland, waar door ruilverkavelingen veel van deze paden zijn verdwenen. De zandpaden karakteriseren het landschap en stralen rust uit en hebben daardoor een aantrekkingskracht voor recreanten.



landschapstypen

Afwisselend landschap

Het landschap in het gebied is zeer afwisselend. De onderscheidende landschapstypen, die ontstaan zijn vanuit de ondergrond en de manier waarop het gebied ontgonnen is zijn nog goed afleesbaar. Ook het onderscheid tussen het meer gesloten oostelijke deel en het half open en open westelijke landschap is karakteristiek.

Landschapstypen

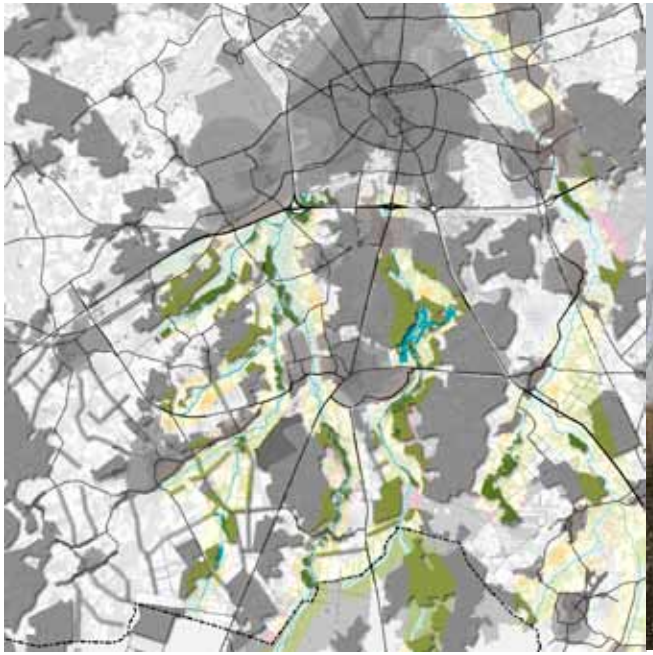
Naast de al eerder genoemde beekdalen zijn de volgende landschapstypen te onderscheiden; boscomplexen, oude cultuurgronden en jonge heideontginningen. Evenals bij de beekdalen is het onderscheid minder duidelijk dan in de vroegere situatie, maar toch zijn veel kenmerken van deze landschapstypen nog zichtbaar. Dit uit zich ook in de hoge cultuurhistorische waardering van historische stedenbouwkundige structuren en historische geografische lijnen in het gebied.
De oude cultuurgronden zijn herkenbaar aan hun kleinschalige, vaak grillige verkaveling, wegbeplanting met eiken en (bol gelegen) akkercomplexen met aangrenzende (restanten van) lintbebouwing. Toch zijn veel van de oorspronkelijke 'akkers' verdwenen omdat de dorpen, die allemaal op de oude cultuurgronden zijn gelegen, zich juist op deze plekken hebben uitgebreid. Kansen zijn hier vaak blijven liggen, omdat de meeste dorpsuitbreidingen zich met 'de rug' naar het landschap keren en van een onderlinge relatie tussen dorpen en landschap, zoals die er vroeger was, nauwelijks meer sprake is.
De jonge heideontginningen zijn van veel latere datum en worden gekarakteriseerd door een rationele verkaveling met lange rechte wegen. Soms zijn deze wegen beplant met kleine berken of eiken, maar vaak zijn ze onbeplant. Deze gebieden zijn opener en grootschaliger en worden vaak begrensd door bosranden. Hier komt geen dorpsbebouwing voor, alleen vrijliggende (vaak grote) agrarische erven.
De boscomplexen zijn aangeplant op de oorspronkelijke heidegronden en bestaan uit bossen, heidegebieden en vennetjes. In de oude stuifduingebieden is het reliëf zeer expressief en het padenverloop grillig, soms is nog duingebied aanwezig. Het bos op de oude heidegronden is rationeel verkaveld en veel minder reliëfrijk.

Landschappelijke eenheden

Zonder nu de waardevolle en kleinschalige verweving van de verschillende landschapstypen teniet te doen kunnen grofweg op basis van de verschillende landschapstypen een aantal grotere landschappelijke eenheden benoemd worden. In het noordwesten is het landschap van de beekdalen kenmerkend door het samenstromen van enkele beken (bekendelta). Ten zuiden hiervan zijn een aantal grotere akkercomplexen behouden gebleven en nog goed herkenbaar door hun openheid en begrenzing door bosjes en lintdorpen ('Enkenzoom'). Het zuidwestelijk deel van het gebied wordt vooral gekarakteriseerd door het rationele landschap van de jonge heideontginningen. (Agrarische ontginningen') Meer naar het oosten liggen de grotere natuurcomplexen, waar de bossen de overhand hebben.

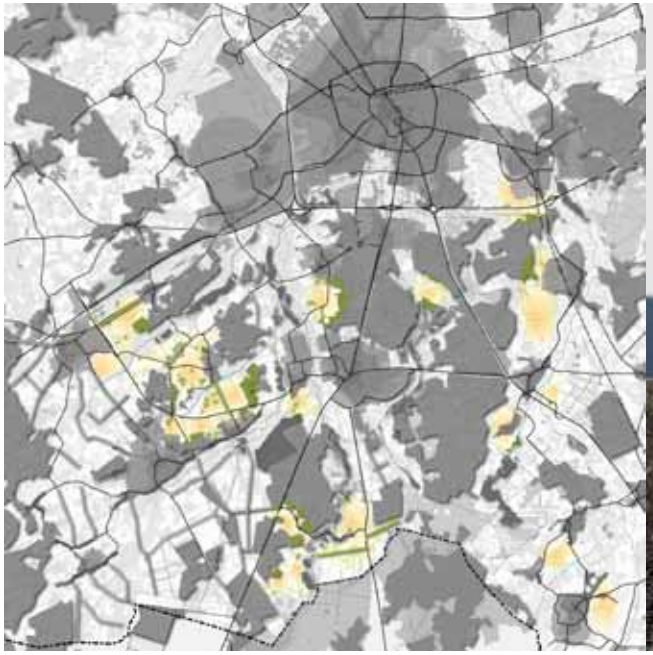
Tweedeling

In het gebied is een duidelijke tweedeling in landschappelijke beleving. Het oostelijk deel kenmerkt zich door grote natuurcomplexen met een hoge ecologische waarde. Hier bepalen voornamelijk grotere aaneengesloten boscomplexen het beeld. Op een aantal plekken worden deze natuurcomplexen doorsneden door infrastructuur. Gedeeltelijk is het gebied voor de mens ontoegankelijk door afgesloten recreatieve functies of natuurgebieden (o.a. golfbaan, bungalowterrein).
Het westelijke deel van het studiegebied kenmerkt zicht door een half open en soms open landschap. De landbouw is een belangrijke landschappelijke drager van de open delen van het gebied. Zowel oude als jonge ontginningen komen voor in dit deel van het studiegebied.





beekdalen

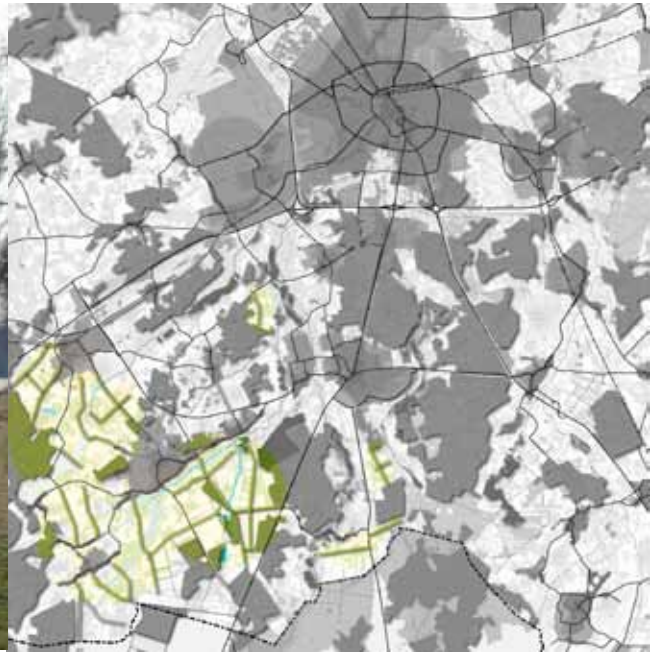




oude cultuurgronden



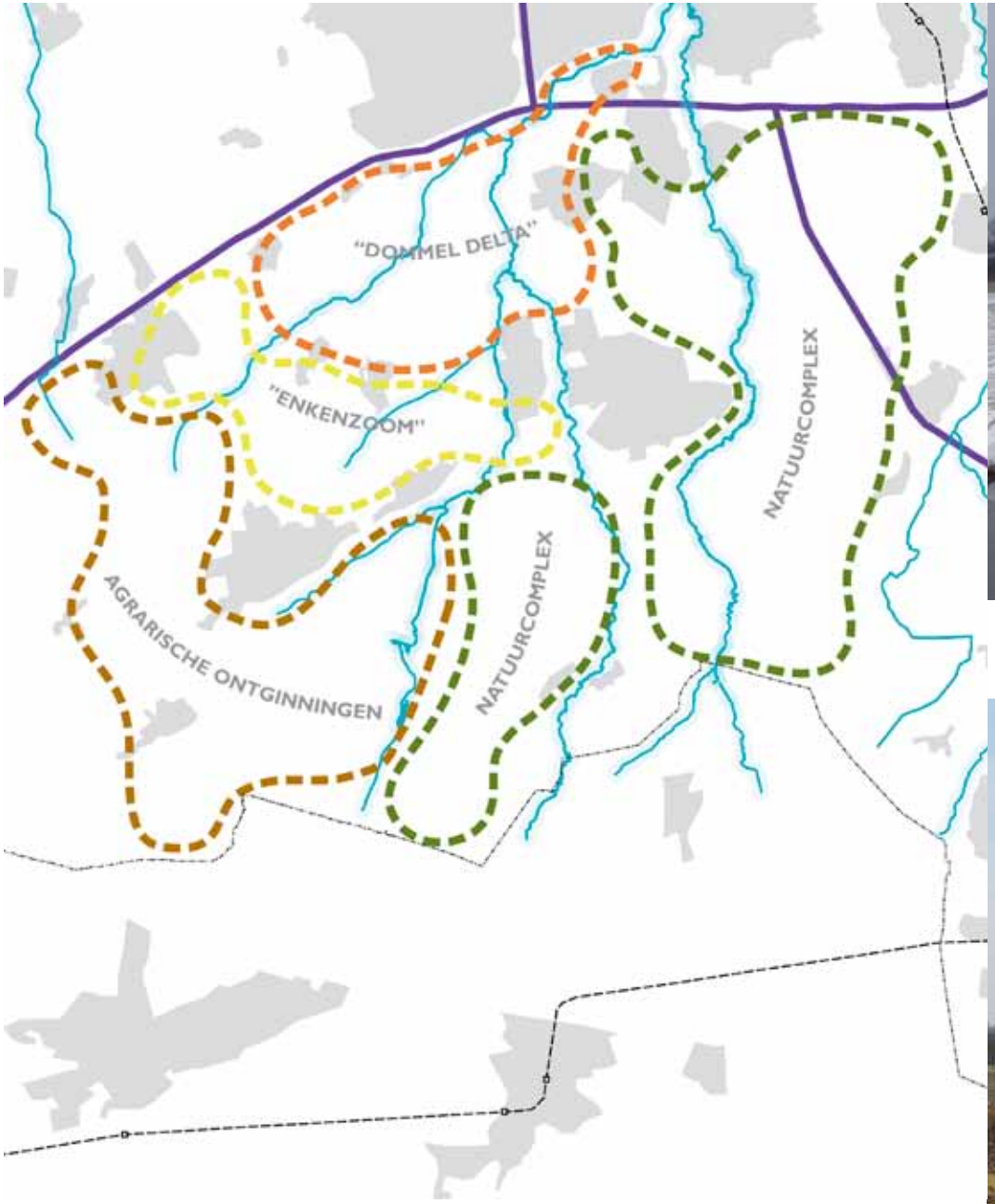
heide ontginningen





boscomplexen





landschappelijke eenheden



"Dommeldelta"



"enkenzoom"



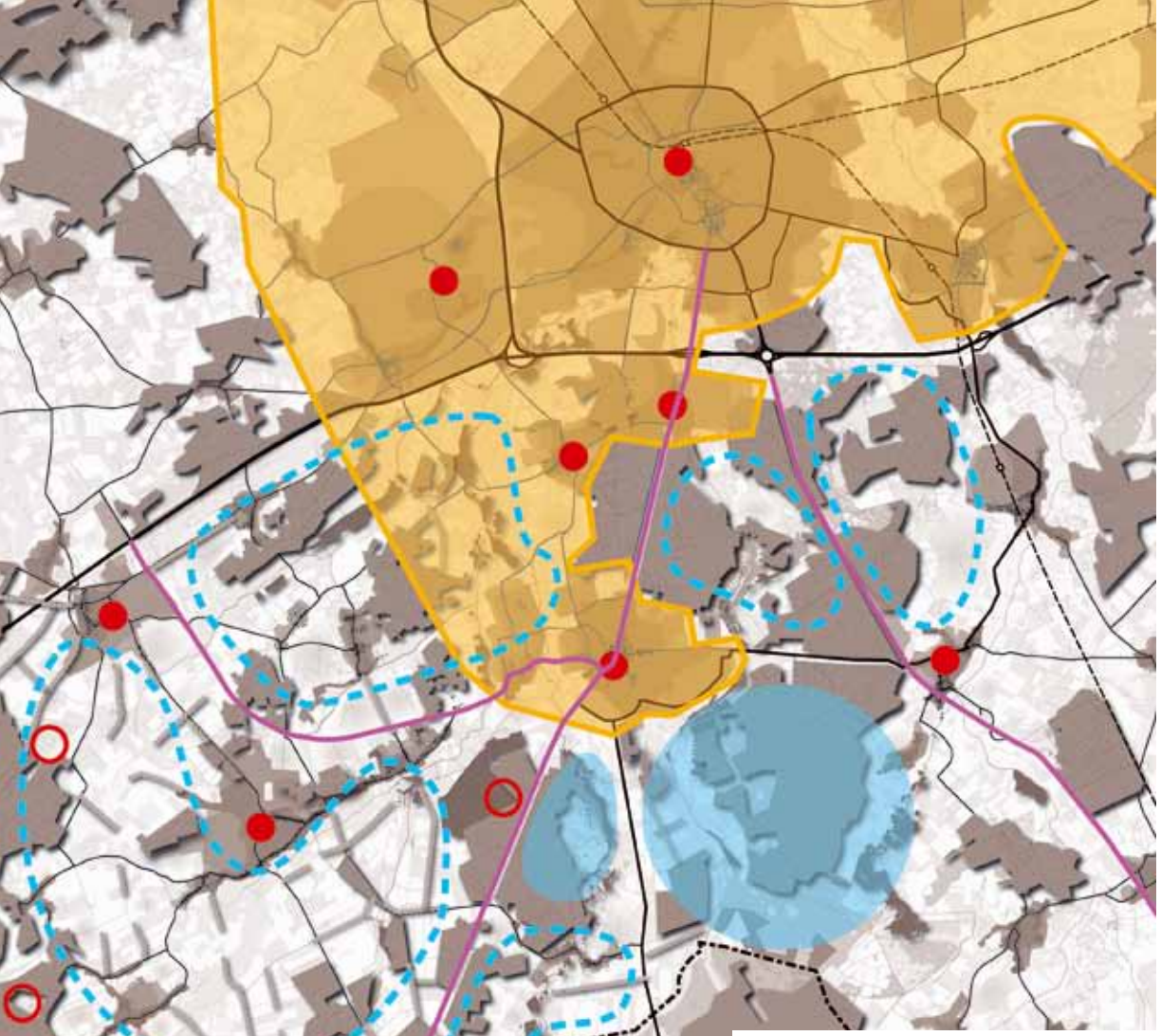
agrarische ontginningen



natuurcomplex



landschappelijke eenheden



stiltegebieden



recreatief gebruik



recreatief gebruik



Rust- en stiltegebied

Kenmerkend en zeer waardevol is de relatieve rust in het studiegebied, zo in de nabijheid van de stedelijke agglomeratie van Eindhoven. Het noordelijk deel van het gebied, waar ook de grotere kernen van Valkenswaard en Aalst-Waalre zijn gelegen valt nog onder de stedelijke regio. De rest van het gebied straalt vooral stilte en rust uit, op het sluipverkeer na dat op een aantal momenten van de dag een stempel drukt op de omgeving. Eersel en Bergeijk zijn de belangrijkste dorpskernen en op een aantal plekken zijn een aantal recreatieve concentraties te vinden. In dit gebied zijn ook een tweetal officiële stiltegebieden benoemd.
De rust en stilte en de afwisselende omgeving met interessante landschappen geven het gebied de aantrekkingskracht als recreatief uitloopgebied en beiden een uitnodigend woonmilieu.

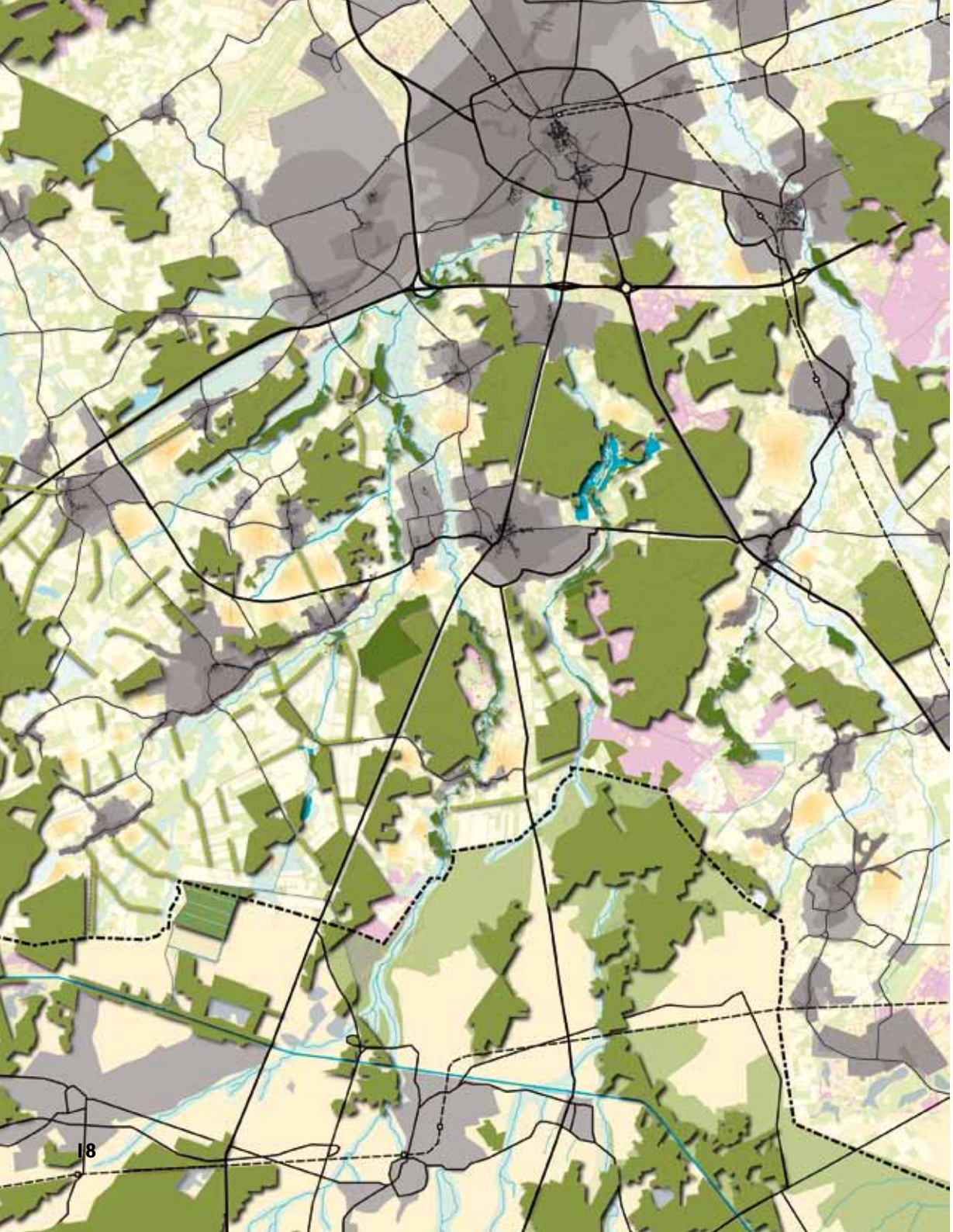
fiets ,- & wandelroutes

LEGENDA

- Wandelroutes
- Fietsroutes
- Belangrijke wegen
- Spoor

Recreatieve attracties

- Logies
- Camping
- Recreatieplas of zwembad
- Sport en spel
- Manege
- Musea
- Bijzondere gebouwen
- (Water-) molens



Ruimtelijke kwaliteiten

Bebouwing

- kernen ca. 1850
- ca. 1900
- ca. 1960
- ca. 1992
- ca. 2008

Natuurcomplexen

- vnl. naaldhout
- vnl. loofhout
- Heidecomplexen
- Oude akkercomplexen
- Jonge ontginningen met rationele verkaveling
- Beekdal met ontginningslijn
- Oppervlaktewater
- Vloeivelden
- Eikenlaan
- Zandpaden
- Infrastructuur
- Spoor
- Grens

RUIMTELIJKE KWALITEITEN

Intensief bekensysteem, met pleksgewijs herkenbare beekdalen en hoge ecologische kwaliteiten

Uitgestrekt zandpadennetwerk karakteriseert landschap van rust en stilte

Afwisselend landschap door verschillende landschapstypen met eigen cultuurhistorische kwaliteiten en kenmerkende herkenbare landschappelijke eenheden

Onderscheid tussen oosten met grote aaneengesloten natuurcomplexen en (half) open westelijk deel waar landbouw de drager is

Relatieve rust in nabijheid van stedelijke agglomeratie, waardoor aantrekkelijk recreatief uitloopgebied en uitnodigend woonmilieu



karakteristieke wegbeplanting

Ruimtelijke potenties

Volgend uit de in het vorige hoofdstuk beschreven ruimtelijke kwaliteiten en kwetsbaarheden wordt in dit hoofdstuk ingegaan op mogelijke ruimtelijke kansen voor het studiegebied als geheel. Daarbij wordt de toekomstige verbetering van de verkeersafwikkeling in het gebied in het achterhoofd gehouden, maar treedt nadrukkelijk niet op de voorgrond in de vorm van varianten. Grofweg wordt onderscheid gemaakt in de volgende typen kansen; toevoegen van structurerende elementen, realiseren van robuuste eenheden, streven naar herkenbaarheid en beleefbaarheid landschap, versterken ruimtelijke kwaliteit dorpen en benutten van economsich recreatieve potentie.

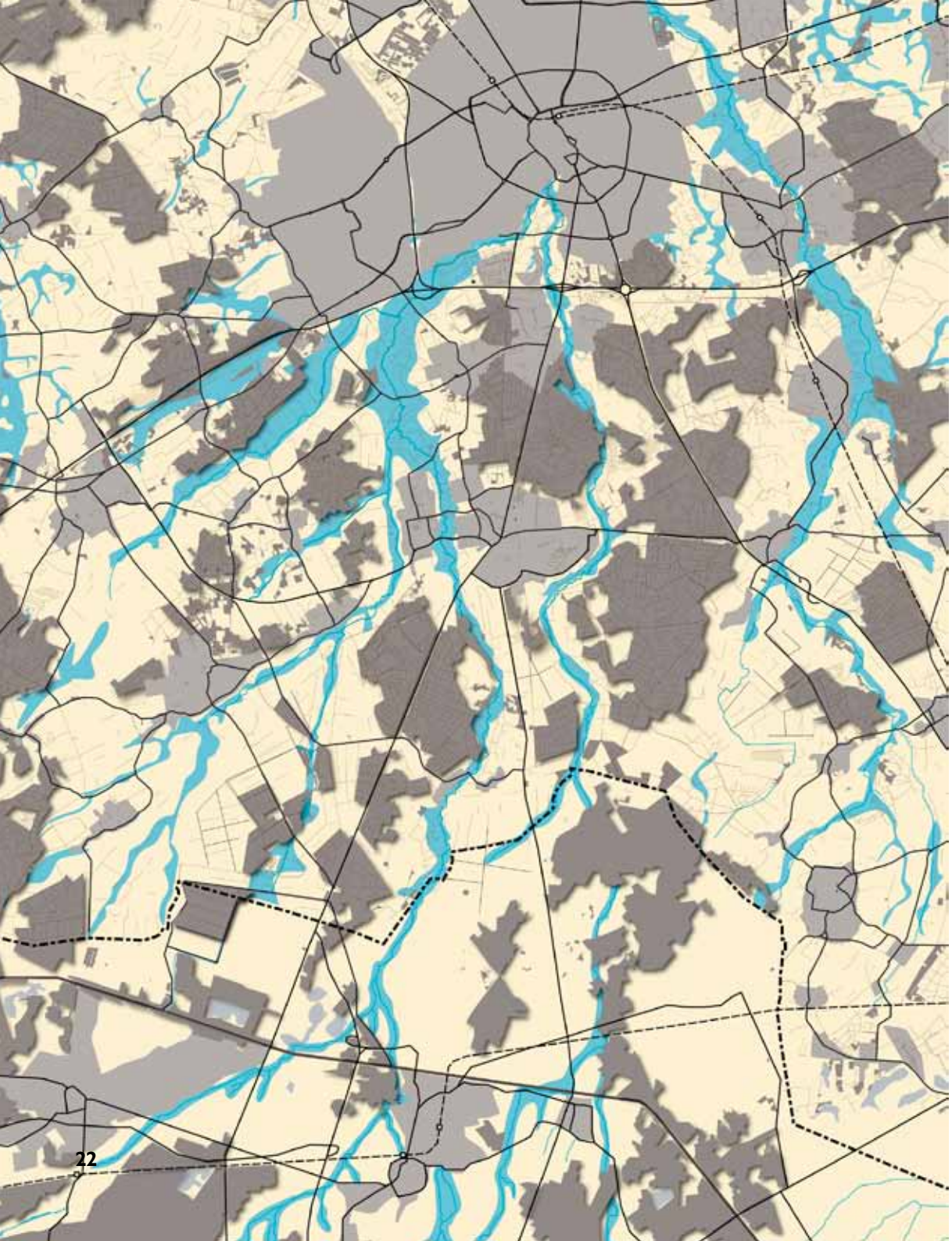


beekdal

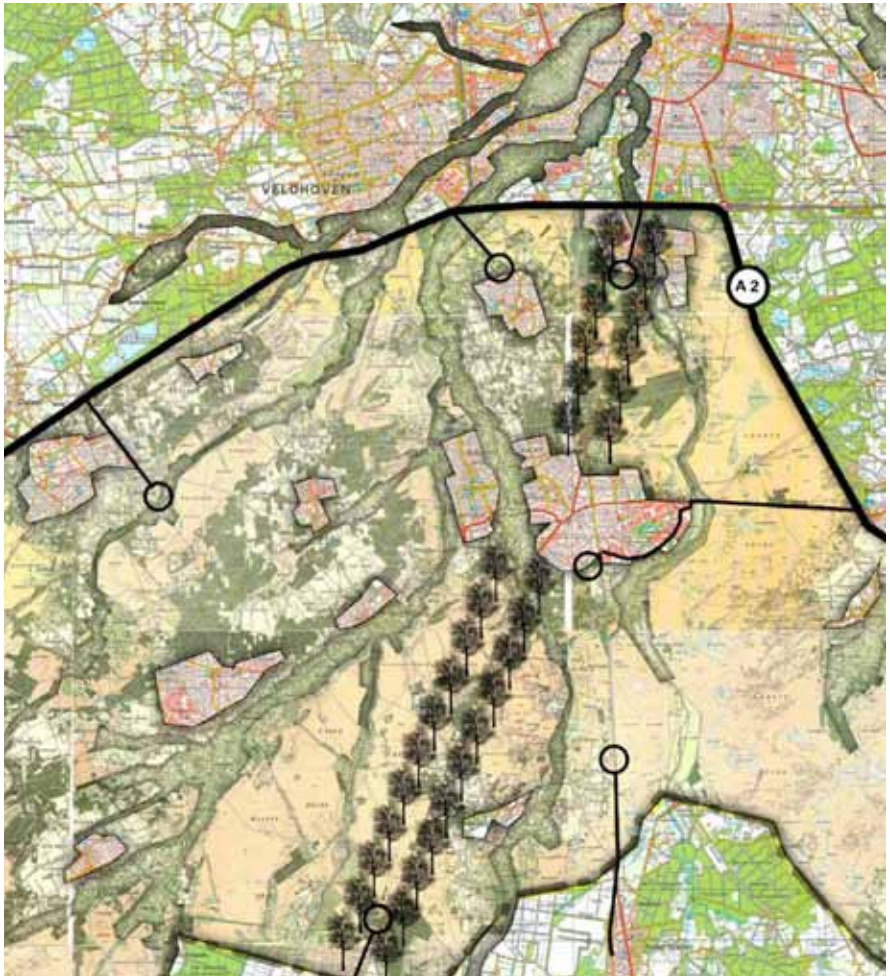


natuurcomplex als robuuste eenheid

2



systeem van beekdalen als nieuwe ordenende structuur



landgoedlaan als als ordenende structuur
Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon

Structurerende elementen

De landschappelijke afwisseling, die in het vorige hoofdstuk als belangrijke kwaliteit werd genoemd, is alom aanwezig. Het gebied ontbeert echter een aantal grotere structurerende elementen, die de oriëntatie zouden kunnen bevorderen.

Het over grotere lengte landschappelijk versterken van de beekdalen zou een nieuwe ordening kunnen aanbrengen in het landschap. Dit kan op verschillende manieren, maar altijd door het toevoegen van opgaande beplantingselementen, zodat de zichtbaarheid van beek en beekdal in het landschap wordt vergroot. Door het tegelijkertijd toevoegen van (ontbrekende schakels van) recreatieve routes over de gehele lengte van de beek ontstaat een meerwaarde voor het bestaande, veelal fijnmazige recreatieve netwerk: het biedt via de Dommel en de Tongelreep mooie uitvalsroutes vanuit Eindhoven naar het zuiden en het vergroot de beleefbaarheid van de beken. Deze landschappelijke impuls kan tevens gebruikt worden voor het realiseren / versterken van een aantal ecologische verbindingen langs beekdalen, die weliswaar in het beleid zijn opgenomen, maar niet op korte termijn gerealiseerd zullen worden. Het verbeteren van de landschappelijke, recreatieve en ecologische waarden in de beekdalen heeft gevolgen voor de manier waarop nu landbouw wordt bedreven in de beekdalen. Het toevoegen van beplantingselementen, mogelijk een hoger waterpeil, weidegrond i.p.v. een combinatie van akkers en weiden vraagt om landbouw met een meer natuurlijk beheer. Het aanbieden van groen-blauwe diensten en kavelruilprojecten zouden deze transformatie o.a. in gang kunnen zetten.

Een andere structurerend element zou gevormd kunnen worden door het tracé van de N69, de aanleiding voor deze studie. De kans is aanwezig dat de huidige N69 geheel of gedeeltelijk zijn huidige functie als zware verkeersader verliest. Deze oude verbindingsweg tussen Eindhoven en Hasselt (België) zou in een nieuwe situatie (gedeeltelijk) afgewaardeerd kunnen worden, wat kansen biedt voor het opwaarderen als structurerende lijn. De N69 zou bijv. kunnen transformeren naar een 'landgoedlaan', die als herkenbaar en monumentaal element centraal in het gebied gelegen is.





Het beekdal wordt landschappelijk versterkt door het aanplanten van houtsingels op de perceelsscheidingen. Hierdoor wordt de oorspronkelijke verkavelingsstructuur, haaks op de beek, weer versterkt. Een doorgaande recreatieve fietsroute, loopt op de flank van het beekdal, wandelpaden kunnen door het beekdal lopen.





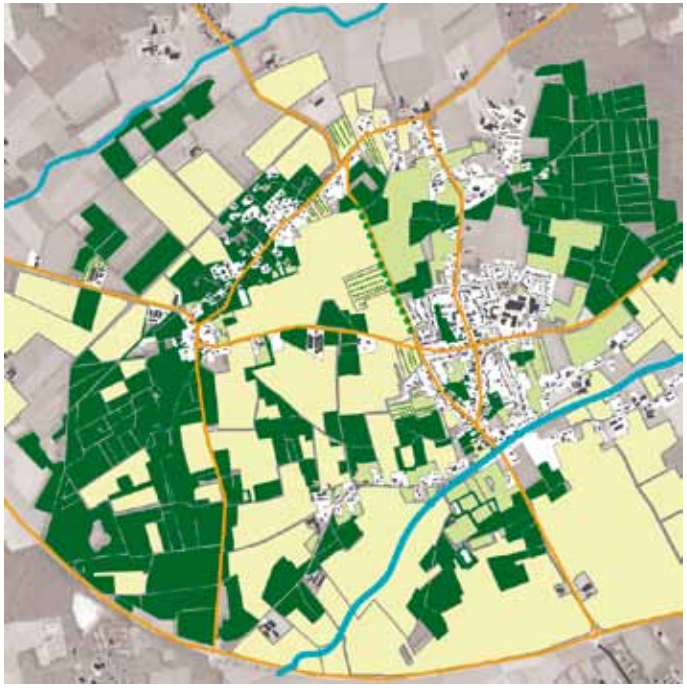
Het beekdal wordt landschappelijk versterkt door de beplanting langs de beek zelf te versterken met vochtminnende soorten (o.a. elzen). Een doorgaande recreatieve fietsroute, loopt op de flank van het beekdal, wandelpaden kunnen langs de beek lopen.





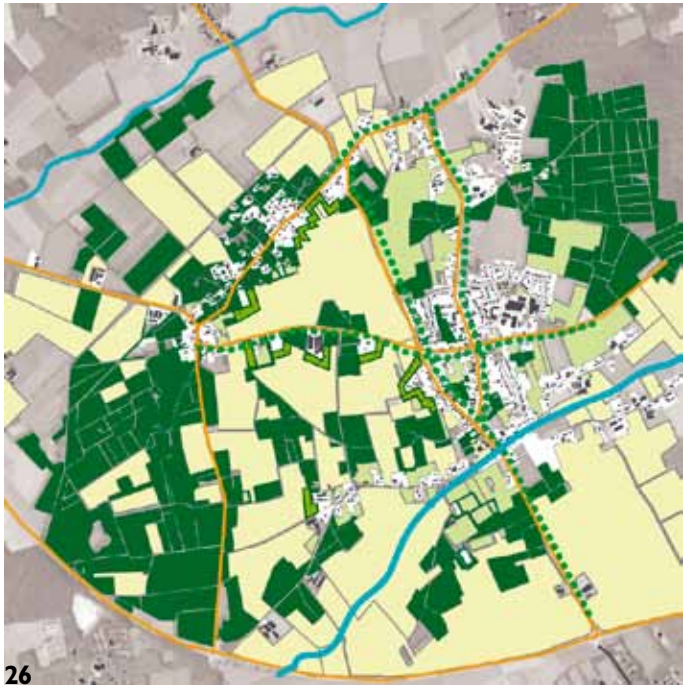
Het beekdal wordt landschappelijk versterkt door de flanken van het beekdal aan te planten, waardoor het beekdal als geheel zichtbaar wordt vanuit het landschap. Een doorgaande recreatieve fietsroute, loopt op de flank van het beekdal, wandelpaden kunnen langs de beplanting aan de beekzijde lopen.

Nieuwe wandelroutes
Bestaande fietsroutenetwerk
Aanvullend fietsroutenetwerk
Bestaand bos
Nieuw bos





In de huidige situatie bestaan er een aantal functies op de oude akkercomplexen die de oorspronkelijke ruimtelijke eenheid van het complex aantasten. Ook is de eikenbeplanting langs de wegen verdwenen of onderbroken. Recreatief en overig verkeer verplaatsen zich over dezelfde weg.





De ruimte van de akkercomplexen wordt in de nieuwe situatie hersteld door de begrenzing met nieuwe beplanting af te ronden en het complex één soort gebruik toe te kennen. Wandel- en fietsverkeer wordt gescheiden van het autoverkeer en de eikenlaan teruggebracht.



Robuuste eenheden

De inzet zou moeten zijn de landschappelijke eenheden groot en robuust te houden en waar mogelijk te vergroten. De natuurcomplexen, die nu doorsneden worden door infrastructuur zijn voorbeelden van eenheden, die door ontsnippering verder vergroot zouden kunnen worden. Ook het toegankelijk maken van delen van boscomplexen, die nu niet toegankelijk zijn biedt kansen voor mens en dier.

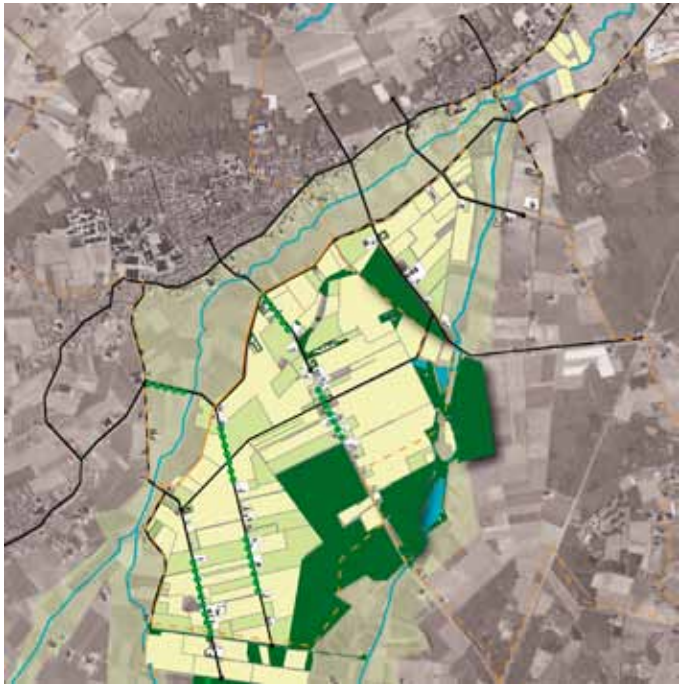
Herkenbaar en beleefbaar landschap

Het behouden en verder versterken van de ruimtelijke karakteristieken en de gebruikswaarde van de verschillende landschapstypen maakt het landschap beter herkenbaar. Door het vergroten van de (recreatieve) toegankelijkheid wordt ook de beleefbaarheid van het landschap verbeterd. Hiervoor liggen vooral kansen in de beekdalen, in de jonge heideontginningen, en op delen van de boscomplexen en vooral bij de uitvalsroutes vanuit Eindhoven.

Oude cultuurgronden

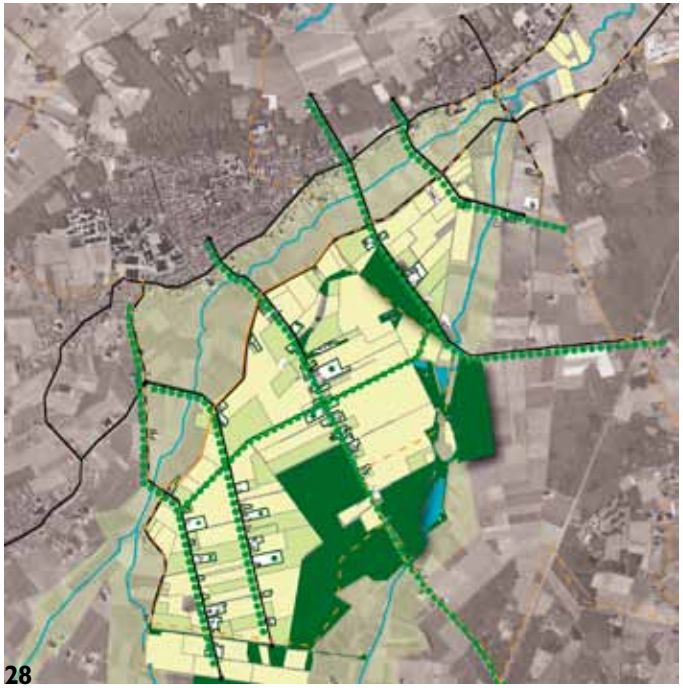
De karakteristiek van de oude cultuurgronden kan verder versterkt worden door in het kleinschalig verkavelde landschap in te zetten op behoud van deze kleinschaligheid, de eikenbeplanting langs de wegen te versterken en de van oudsher sterke relatie tussen bebouwing en omgeving beter uit te buiten. Voor de nog bestaande akkercomplexen is de openheid het belangrijkste aspect en de zorgvuldige begrenzing met bosjes en bebouwing. Dit kan betekenen dat het huidig agrarisch gebruik op een complex wordt herzien. De agrarische gebruiksvorm die het best past binnen dit landschapstype is het verbrede agrarische bedrijf, dat landbouw combineert met bijv. recreatie of zorg. De grootste bedreiging voor dit landschapstype is een grootschalige ingreep, die niet past bij de kleine schaal van het landschap, zoals een nieuw wegtracé.

'missing links' in het recreatieve netwerk





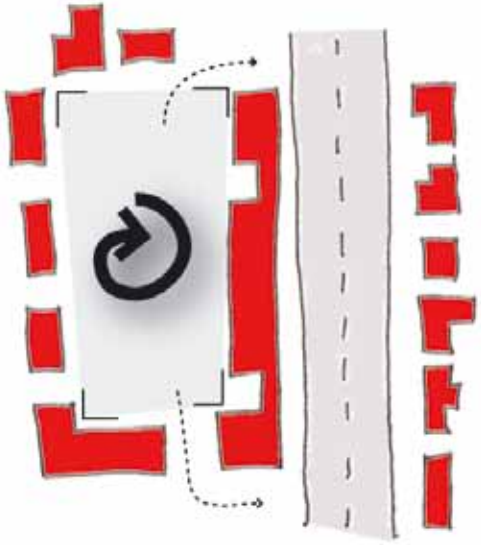
Een aantal boerenerven aan de typische ontginnginslijn ligt in de huidige situatie kaal in het landschap. Deze ontginningslijn zorgt tevens voor de afwikkeling voor recreatief en gemotoriseerd verkeer.



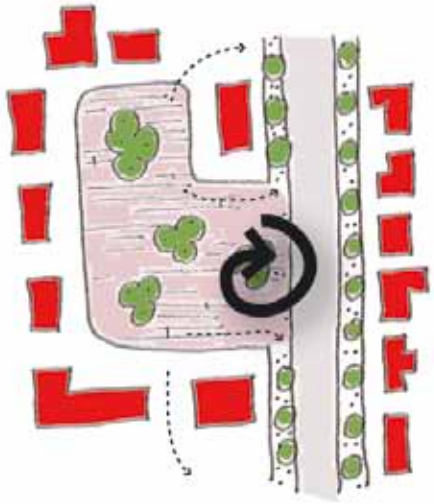


In de versterkte situatie worden de boerenerven weer onderdeel van het landschap door het toevoegen van erfbeplanting. Fiets- en wandelpaden komen vrij van het auto- en vrachtverkeer te liggen door deze te situeren aan de andere zijde van de versterkte beplanting. op de ontginningslijn.

Huidig

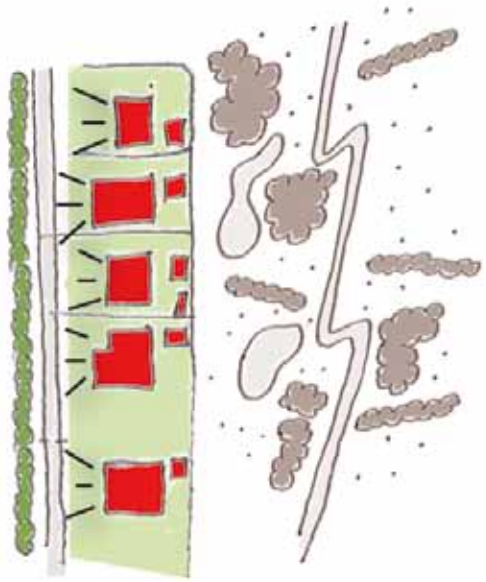


Gewenst

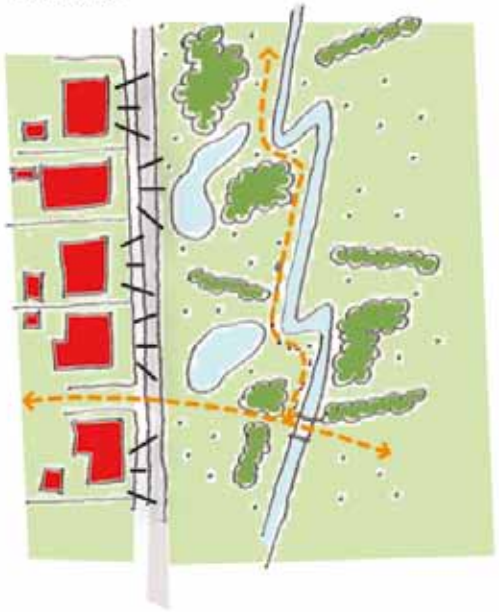


N69 als kans voor een nieuwe dorpskern

Huidig



Gewenst



De dorpsrand georienteerd op het landschap

Jonge heideontginningen

In de gebieden van de jonge heideontginningen zijn een aantal ruimtelijke kansen onbenut. De oude ontginningslijnen, waar de hele inrichting aan is opgehangen, zijn nog duidelijk aanwezig, maar niet altijd zichtbaar. Door deze ontginningslijnen te versterken met eenzijdige boombeplanting en tegelijkertijd de profielen verkeerskundig te verbeteren kunnen een aantal vliegen in één klap worden geslagen. Een aantal grote erven zijn goed landschappelijk ingepast en kunnen als voorbeeld dienen voor de overige erven, die vaak kaal in het landschap zijn gelegen. Dit is het landschap van de grote boerenbedrijven, waar schaalvergroting en uitbreiding van erven mogelijk is.

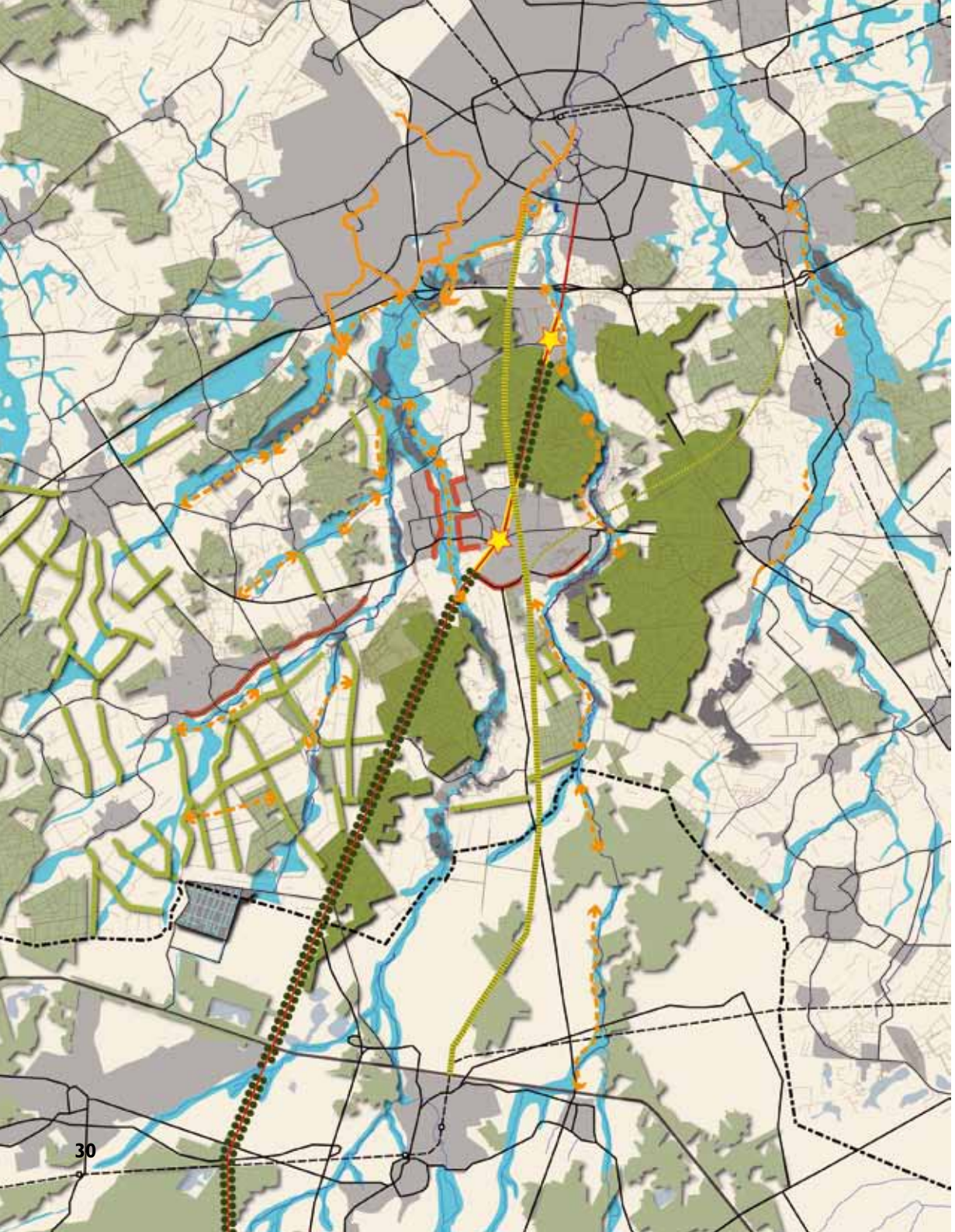
Ruimtelijke kwaliteit dorpen

Voor de dorpen Valkenswaard en Aalst-Waalre ligt er een enorme kans op het moment dat de N69 wordt afgewaardeerd en het doorgaande verkeer niet meer door de dorpen heen hoeft te rijden. Naast de verbeteringen op het gebied van leefbaarheid en milieu kunnen er ook een aantal ruimtelijke kansen worden benut. De omgeving van de N69 kan weer het centrum van het dorp worden waar de bebouwing zich niet meer van af hoeft te keren. Kansen liggen er ook voor de plekken waar belangrijke toekomstige HOV verbindingen en langzaam verkeersroutes samenkomen in/bij een dorpskern.
Ook aan de dorpsranden zijn verbeteringen denkbaar. Terwijl de dorpen zich bij de huidige dorpsranden veelal van het omliggende landschap afkeren, kan in een toekomstige situatie bij eventuele uitbreiding veel meer ingezet worden op een oriëntatie op het landschap. Ook kan de relatie met en de toegankelijkheid van het landschap versterkt worden door langzaam verkeersroutes in het landschap en de dorpen met elkaar te verbinden.

Economisch recreatieve potentie

Het gebied is al aantrekkelijk als recreatief uitloopgebied door de relatieve rust in de nabijheid van de stedelijke agglomeratie, maar kan nog veel beter benut worden door het verbeteren / toevoegen van een aantal goede, ongestoorde uitvalsroutes vanuit Eindhoven voor langzaam verkeer. Als tevens het bestaande langzaam verkeersnetwerk in het hele gebied verder wordt uitgebreid (realiseren 'missing links'), bijv. langs de beekdalen en als een nieuwe HOV-verbinding goede aansluitingen biedt op dit recreatieve netwerk, zal de economisch recreatieve potentie veel beter worden benut. De eerder genoemde 'landgoedlaan', recreatieve 'entrees' op aansluitingen van de (snel)wegen en/of in de dorpen en nieuwe recreatieve voorzieningen kunnen de recreatieve aantrekkingskracht verder versterken en in goede banen leiden.

Ruimtelijke potenties



LEGENDA

- Beekdal met recreatieve potentie
- Aaneengesloten natuurcomplexen
- Versterken ontginningslijnen d.m.v. laanbeplanting
- 'Landgoedlaan'
- HOV over 'landgoedlaan'
- Oud spoortracé
- Dorpsranden aan het landschap
- Ontwikkeling dorpskernen
- Recreatief gebruik zandpaden
- 'Missing links' in recreatief netwerk

- N69
- Infrastructuur
- Spoor
- Bestaand recreatief netwerk vanuit stad
- Grens

RUIMTELIJKE POTENTIES

Landschappelijke impuls beekdalen, waarbij recreatieve, ecologische en agrarische kansen worden benut

Transformatie huidige N69 tot 'landgoedlaan' als ordenende landschappelijke structuur

Streven naar grote en robuuste landschappelijke eenheden

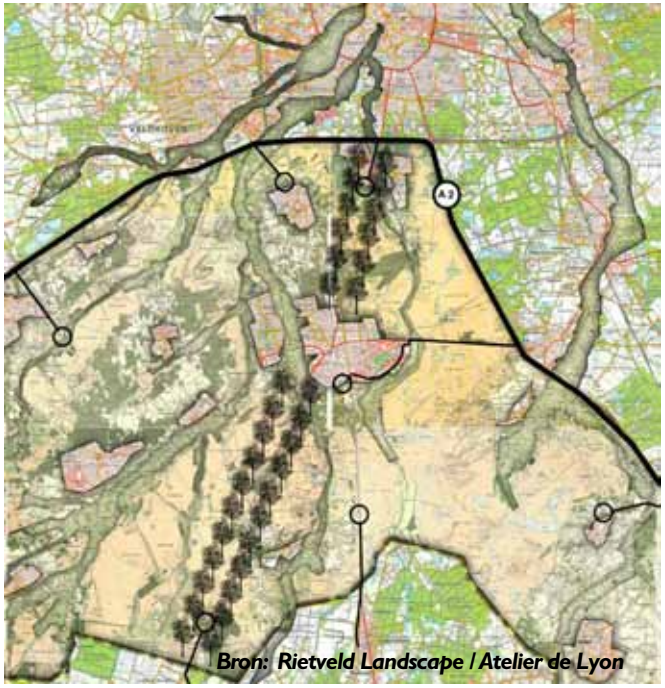
Versterken ruimtelijke karakteristieken en gebruikswaarde verschillende landschaptypen

Versterken beleefbaarheid landschap door vergroten (recreatieve) toegankelijkheid

Vergroten leefbaarheid en benutten ruimtelijke kansen die ontstaan in dorpscentra door mogelijke afwaardering N69

Benutten economisch recreatieve potentie door vergroten toegankelijkheid landschap (o.a. uitvalsrouten vanuit Eindhoven, recreatieve 'entrees', 'landgoedlaan') en toevoegen voorzieningen

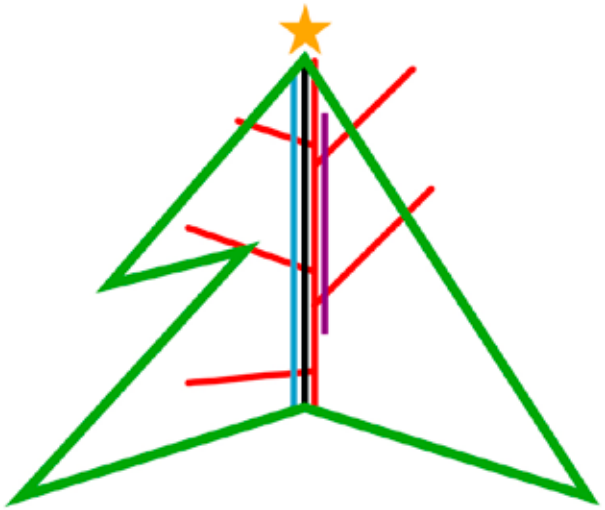
Versterken ruimtelijke kwaliteit dorpsranden door verbeteren relatie dorpen en landschap



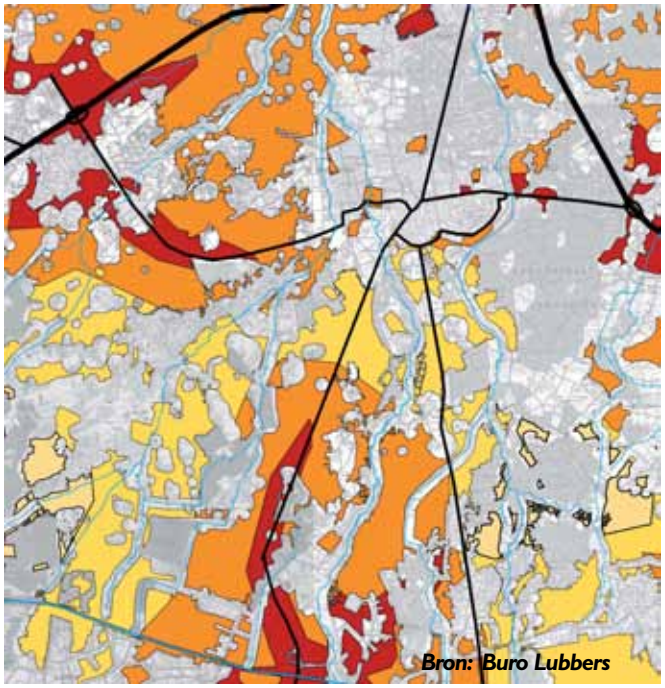
Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon

Vanuit het landschap naar kansrijke varianten

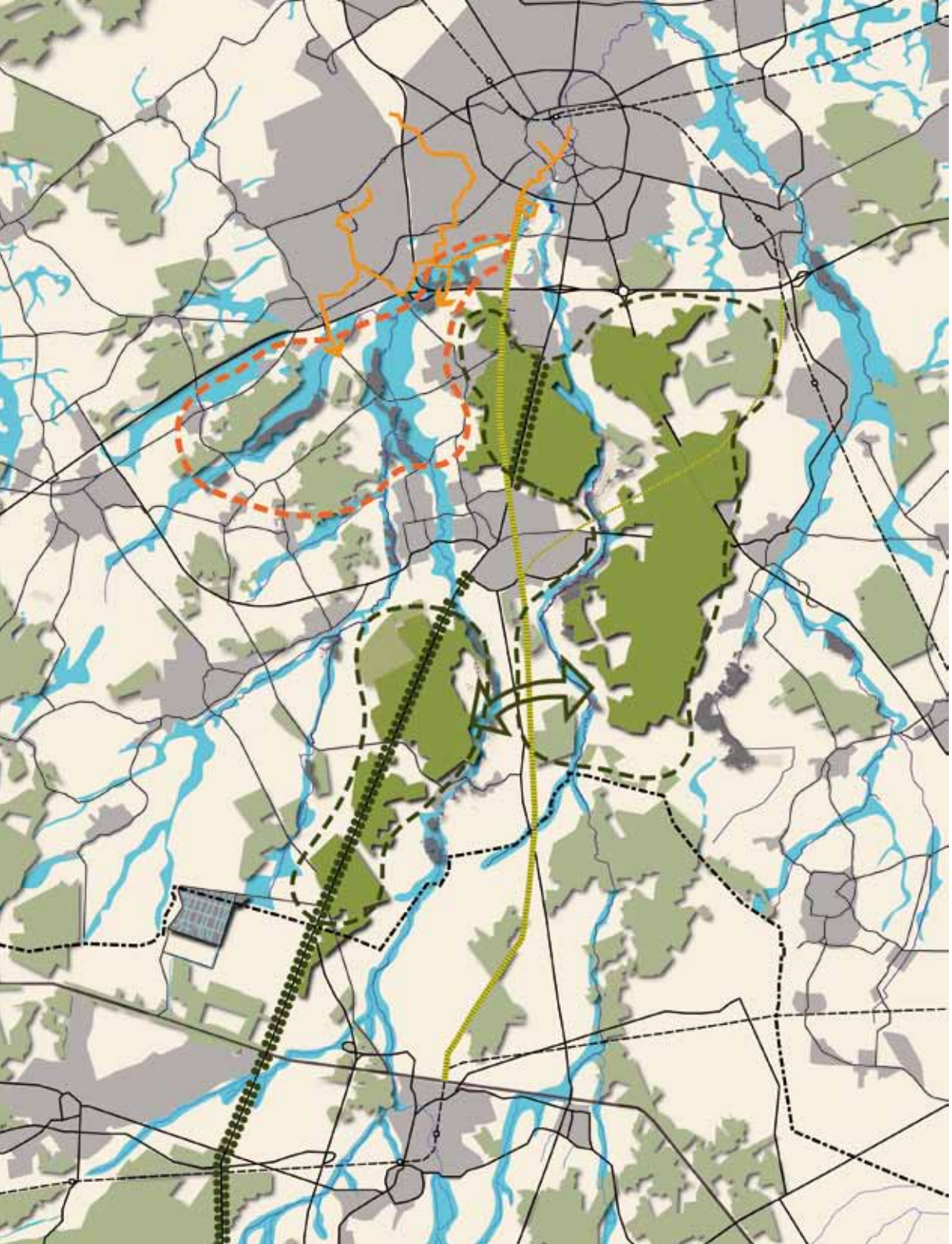
3



Bron: Artgineering



Bron: Buro Lubbers



3 Vanuit het landschap naar kansrijke varianten

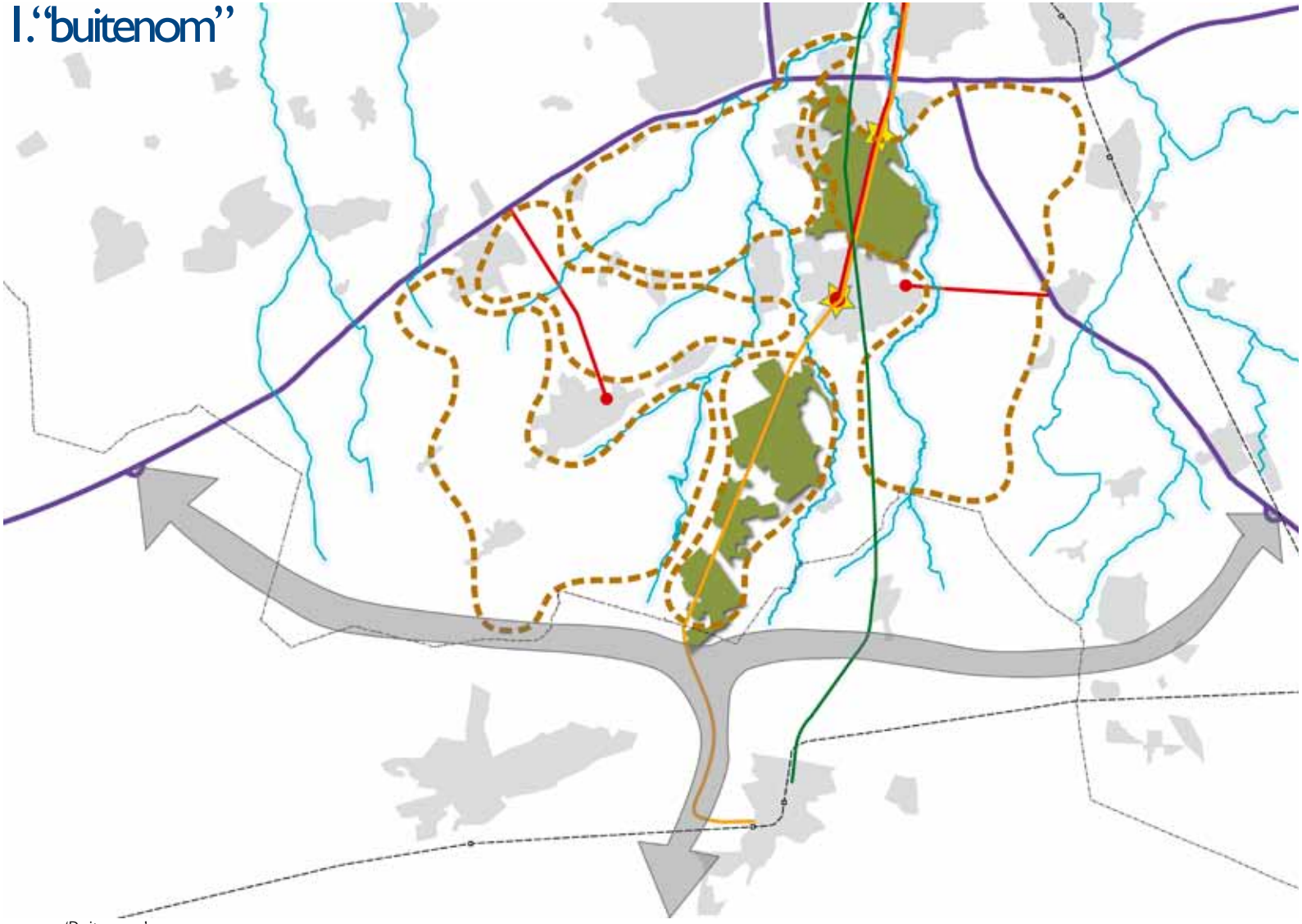
De ruimtelijke potenties, die in het vorige hoofdstuk zijn benoemd, zijn onder te verdelen in een aantal categorieën. Er is een groep potenties, die altijd gerealiseerd kan worden, onafhankelijk van mogelijke wegtracés (bijv. verbetering van de karakteristieken van de verschillende landschapstypen). Een andere groep potenties kan geëffectueerd worden als een gekozen tracé landschappelijk ingepast moet worden (bijv. dorpsranden). En er is een derde groep potenties, die een aanleiding kan vormen om een wegtracé op een bepaalde plek te leggen. Het zichtbaar maken van de beken en het streven naar robuuste eenheden zijn hier de belangrijkste voorbeelden van. Op de kaart is deze laatste groep potenties aangegeven, waarmee een aantal mogelijkheden voor kansrijke varianten duidelijk worden.

Varianten waarbij de landschappelijke eenheid in het noordwesten doorsneden wordt zijn in deze studie beschouwd als niet-kansrijke varianten vanuit de landschappelijke ruimtelijke potenties. In dit gebied stromen een aantal beken samen (bekendelta) in de Dommel en is een kleinschalige verweving van heideontginningen, oude cultuurgronden en beekdalen. Behalve deze verweving is de kwaliteit van de vele beekdalen en het kleinschalige karakter van de oude cultuurgronden zeer kwetsbaar. Ook vanuit recreatief perspectief bezien liggen hier grote kansen voor recreatieve uitvalsroutes vanuit de stad (langs de beken). Vanuit de landschappelijke ruimtelijke kwaliteit bezien is dit gebied ongeschikt voor de inpassing van een nieuw wegtracé. Ook het zuidoostelijk deel van het studiegebied is buiten beschouwing gelaten bij het zoeken naar kansrijke varianten, omdat de ecologische kwaliteiten in dit gebied zo groot zijn dat het gebied bijna integraal is opgenomen in het Europese, nationale en provinciale natuurbeleid.

Hieronder worden een viertal varianten voor wegtracés beschreven, die kansrijk zijn als ze bezien worden vanuit de landschappelijke potenties. Deze kansrijke varianten komen niet per definitie overeen met de verkeerskundige varianten, waarvoor andere criteria zijn gebruikt.
In alle vier varianten is uitgegaan van een afwaardering van de huidige N69 en het opheffen van de doorgaande verbinding. Mocht uiteindelijk gekozen worden voor het behouden van de doorgaande verbinding op het huidige tracé dan zijn vanuit de ruimtelijke kwaliteit een aantal uitgangspunten te benoemen;

- behouden (niet verbreden) van het huidige, landschappelijk waardevolle profiel
- doorgaand vrachtverkeer omleiden via (een) andere route(s)

I. "buitenom"

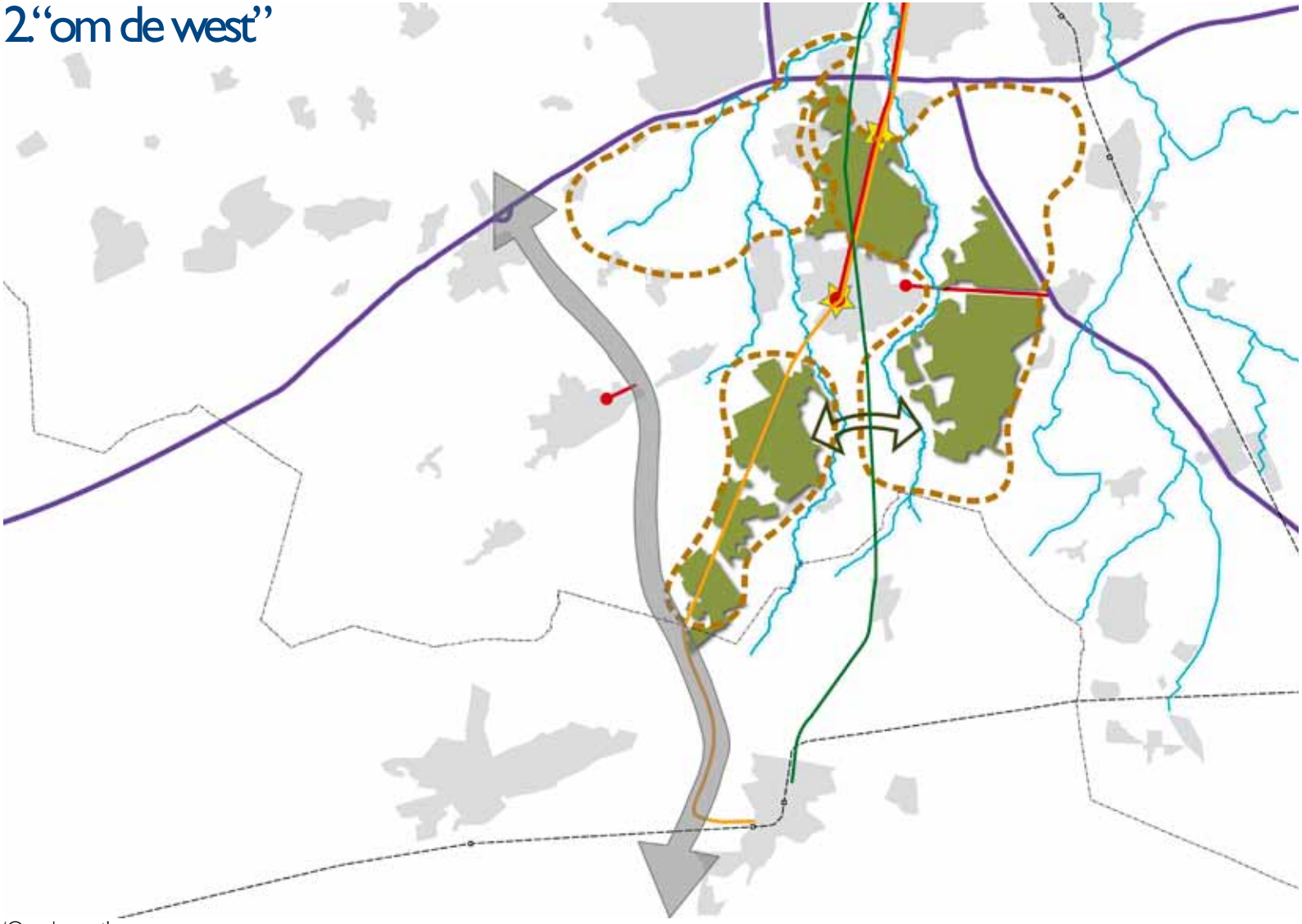


'Buitenom'

Het doorgaande, internationale verkeer wordt afgewikkeld via de bestaande snelwegen, die een oost-west doorkoppeling krijgen in de omgeving van de Nederlands-Belgische grens. Het lokale verkeer wordt afgewikkeld via 'inprikkers'. Door de wegverbinding buiten het plangebied te leggen worden alle grote landschappelijke eenheden ontzien en ontstaat een kans één groot rust- en stiltegebied te realiseren. De directe landschappelijke kansen, die de aanleiding vormen voor deze variant zijn:

- intact laten en zichtbaar maken van het van het gehele systeem van beekdalen
- behouden en versterken van de grote landschappelijke eenheden en boscomplexen
- realiseren van één groot rust- en stiltegebied met een onaangetast en uitgestrekt zandpadennetwerk
- kansen voor dorpskernen bij afwaardering N69

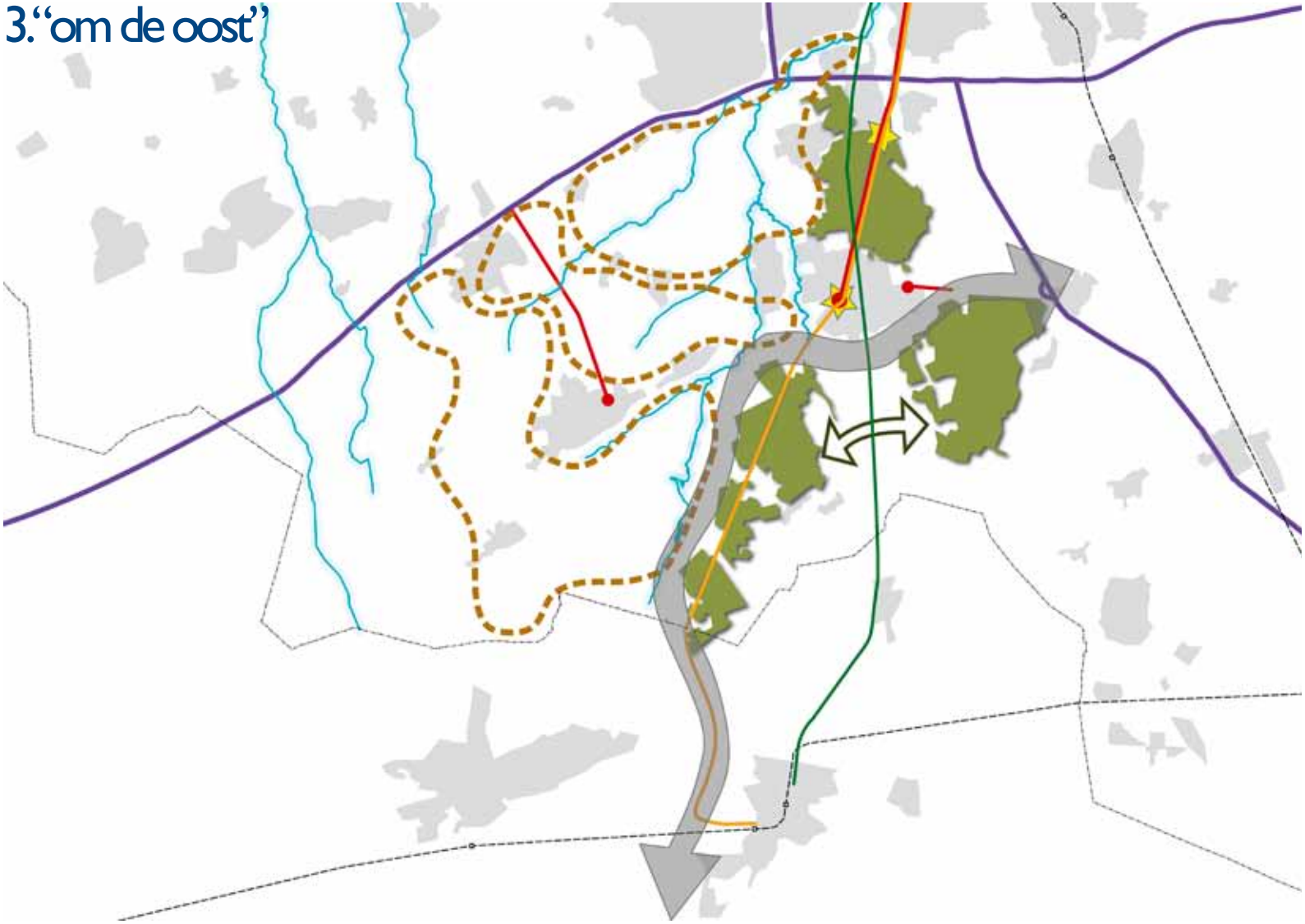
2. "om de west"



'Om de west'
Een doorgaande wegverbinding met 2x2 rijstroken wordt aan de westzijde via de A67 doorgekoppeld met de N74 in België. Dit tracé volgt gedeeltelijk de bestaande N397. Deze variant ontziet de oostzijde van het gebied, waar een kans ontstaat voor het creëren van een groot luw gebied met robuuste eenheden. Aan de westzijde worden twee grote landschappelijke eenheden ontzien. De directe landschappelijke kansen, die de aanleiding vormen voor deze variant zijn:

- behouden en versterken van de twee grote landschappelijke eenheden en boscomplexen
- kansen voor dorpskernen bij afwaardering N69

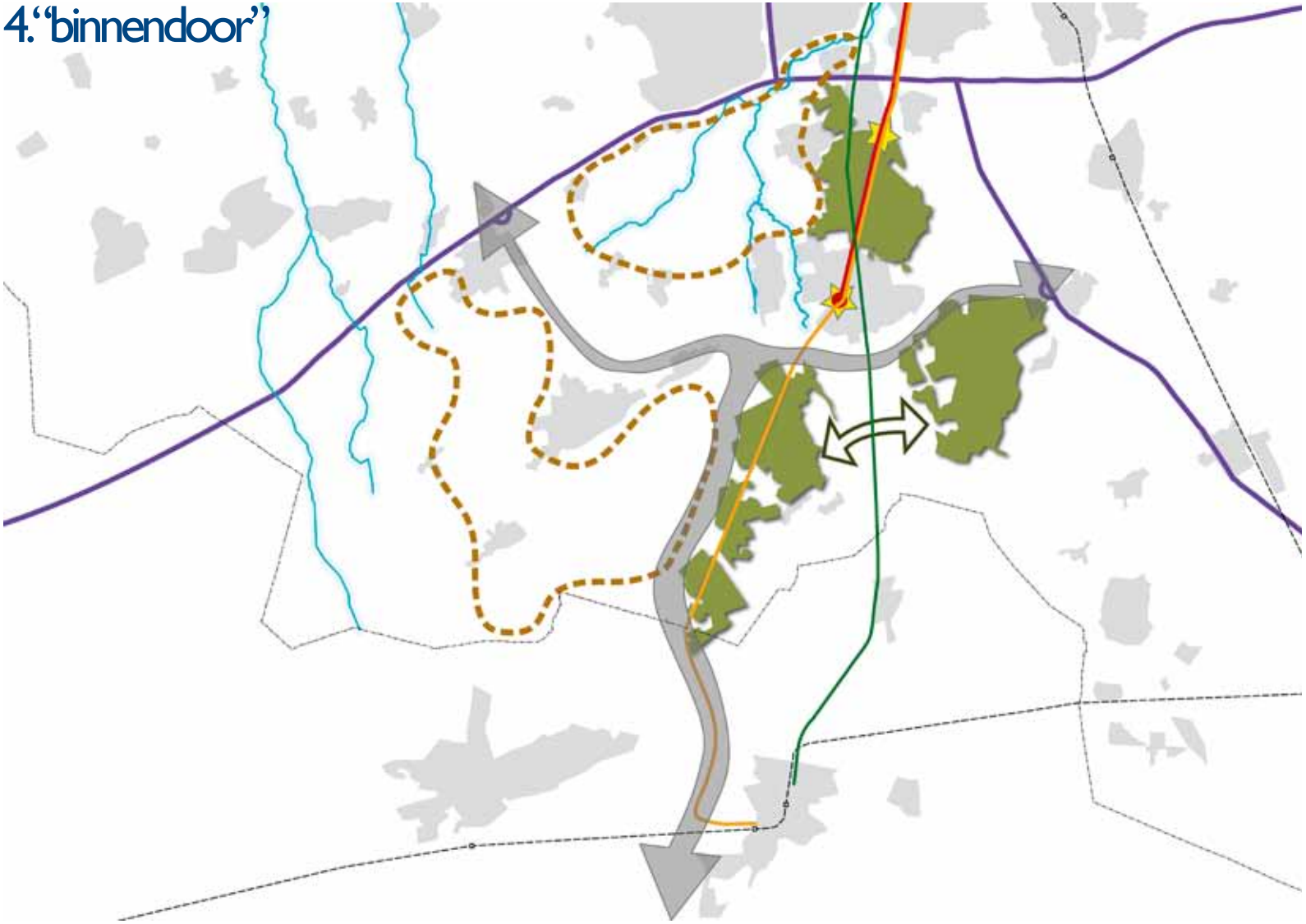
3. "om de oost"



'Om de oost'
Evenals variant 'Om de west' wordt een doorgaande wegverbinding met 2x2 rijstroken doorgekoppeld met de N74, ditmaal aan de oostzijde via de A2. Het tracé volgt gedeeltelijk de bestaande N396. In deze variant wordt ingezet op het behouden en opwaarderen van de landschappelijke eenheden aan de westzijde. Het tracé is zo gesitueerd dat de grotere boscomplexen ten zuiden van Valkenswaard ontzien worden. De directe landschappelijke kansen, die de aanleiding vormen voor deze variant zijn:

- opwaarderen landschappelijke eenheden en versterken van twee boscomplexen
- kansen voor dorpskernen bij afwaardering N69

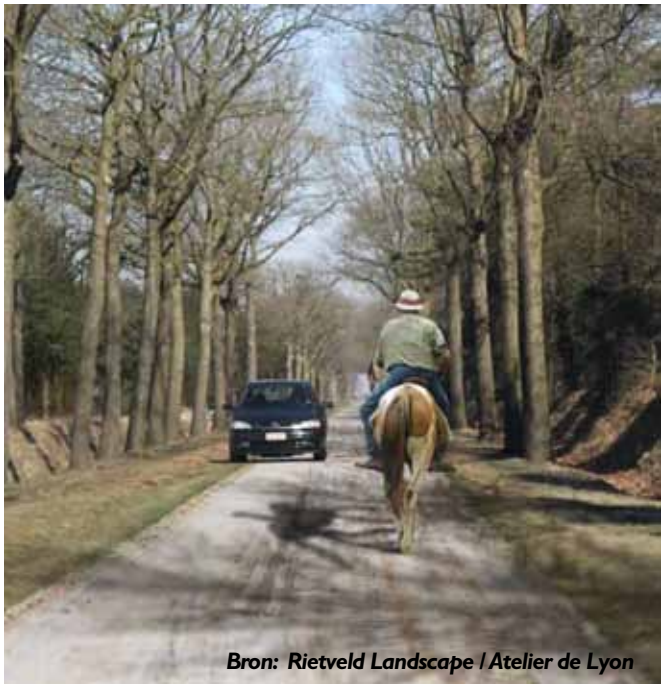
4. "binnendoor"



'Binnendoor'

De variant 'Binnendoor' zal met een oost-west wegverbinding (2x1 rijstrook) beide bestaande snelwegen (A2 en A67) doorkoppelen en met een wegverbinding met 2x2 rijstroken aansluiten op de N74. Deze variant is vergelijkbaar met de variant 'Om de oost', maar biedt meer kansen voor het Leenderbos ten oosten van Valkenswaard, vanwege de lagere wegcategorie. De directe landschappelijke kansen, die de aanleiding vormen voor deze variant zijn:

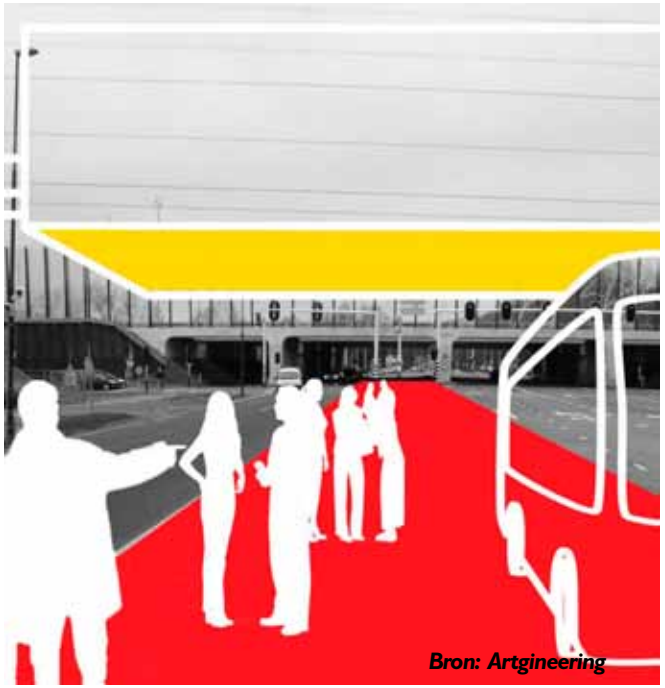
- opwaarderen landschappelijke eenheden en versterken van de boscomplexen
- kansen voor dorpskernen bij afwaardering N69



Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon

Kanskaarten voor landschappelijke inpassing

4

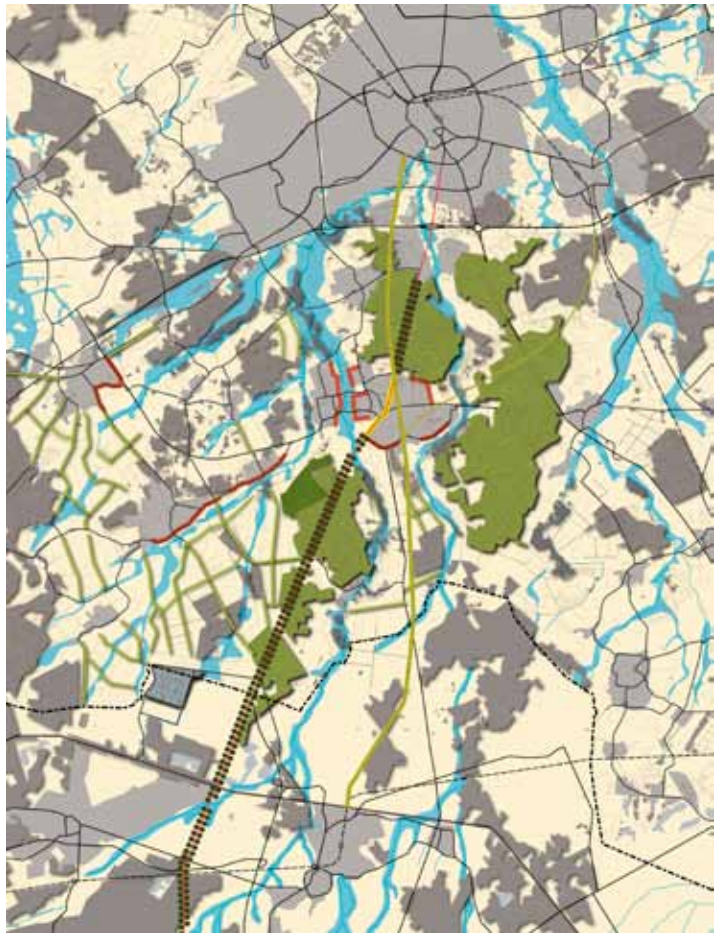


Bron: Artgineering



Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon





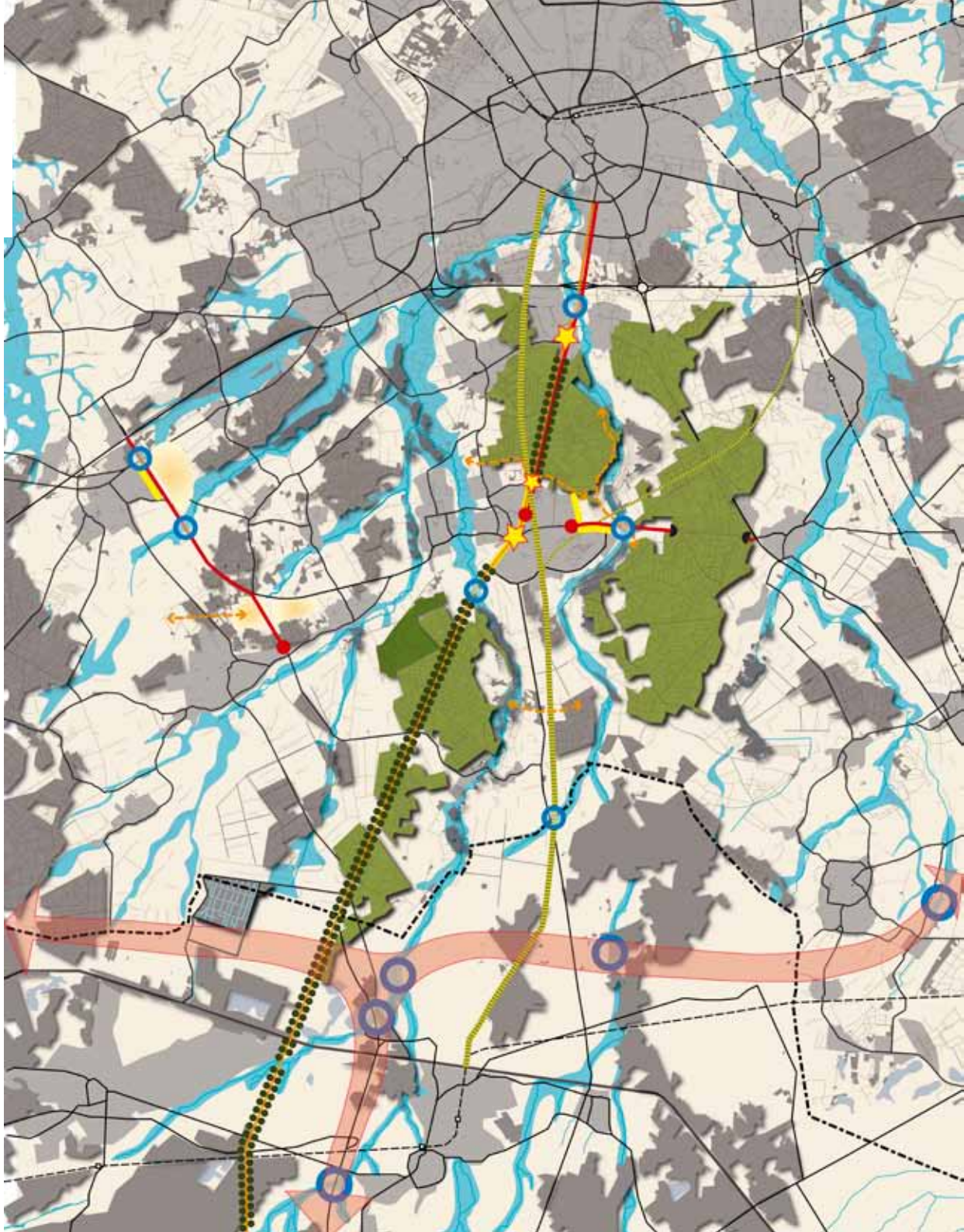
4 Kanskaarten voor landschappelijke inpassing

In dit laatste hoofdstuk worden de kansrijke varianten gecombineerd met de ruimtelijke potenties om de beste oplossingen voor inpassing te kunnen benoemen. Op de bijbehorende kanskaarten zijn niet alleen de kansen ingetekend, maar komen ook aandachtspunten aan de orde (bijv. kruisingen met beekdalen). De verschillende legenda-eenheden bij de kanskaarten zullen vervolgens geïllustreerd worden door middel van een scala aan voorbeeldUitwerkingen, die door de verschillende externe adviesbureaus in de eerste creatieve sessie zijn voorgesteld.

kanskaart : "buitenom"

- 'Inprikker'
- 'Landgoedlaan'
- Aandachtspunt 'kruising met beekdal'
- Aaneensluiten boscomplexen
- Aanhelen zandpaden
- Versterken akkercomplex
- Versterken ontginningslijnen d.m.v. laanbeplanting
- Hergebruiken oud spoortracé (voor LV/HOV)
- HOV over 'Landgoedlaan'
- Ontwikkeling dorpsranden aan het landschap
- Ontwikkeling dorpskernen

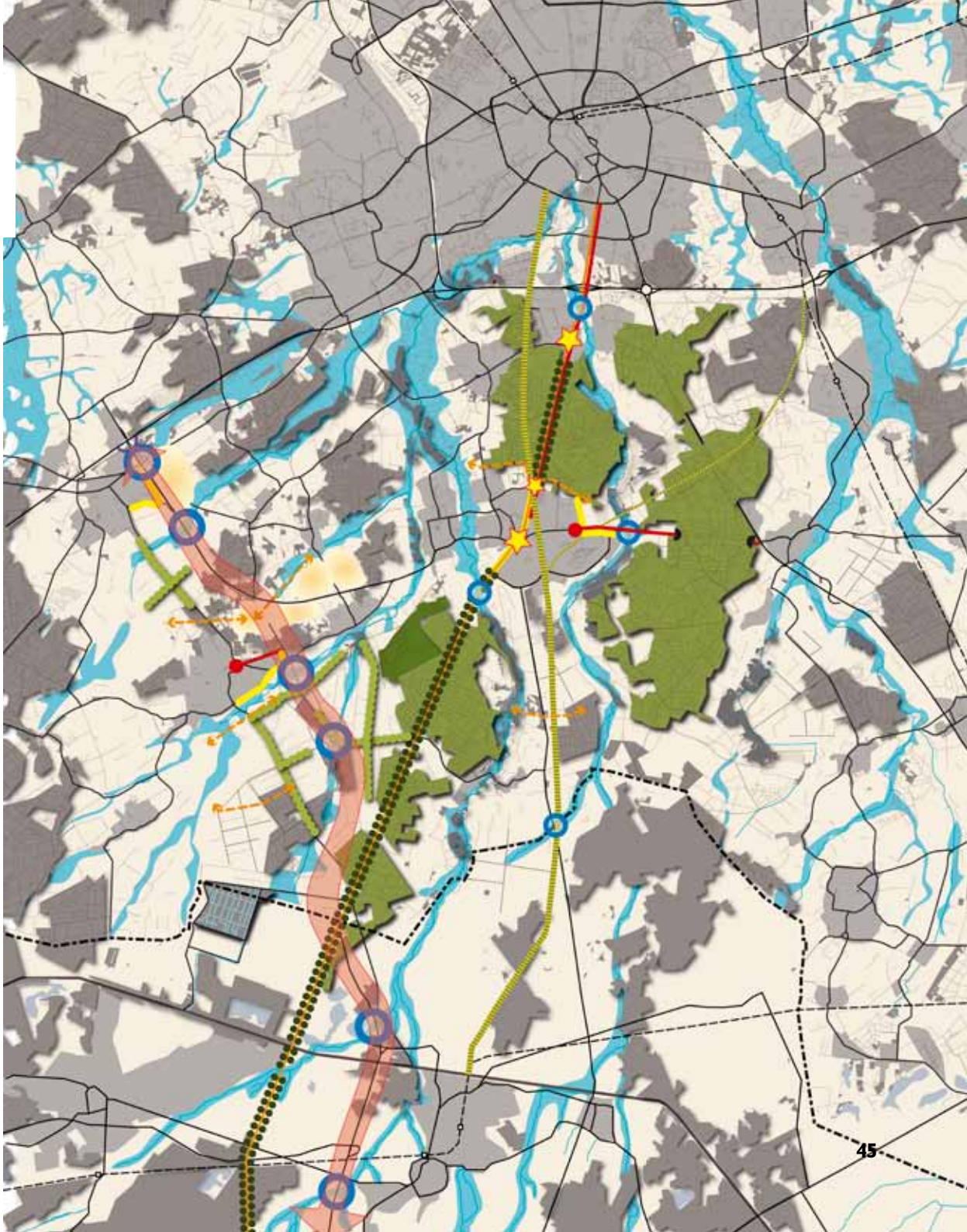
- Nieuwe schakel in recreatief netwerk
- Infrastructuur
- Spoor
- Grens



kanskaart: "om de west"

- 'Inprikker'
- 'Landgoedlaan'
- Aandachtspunt 'kruising met beekdal'
- Aaneensluiten boscomplexen
- Aanhelen zandpaden
- Versterken akkercomplex
- Versterken ontginningslijnen d.m.v. laanbeplanting
- Hergebruiken oud spoortracé (voor LV/HOV)
- HOV over 'Landgoedlaan'
- Ontwikkeling dorpsranden aan het landschap
- Ontwikkeling dorpskernen

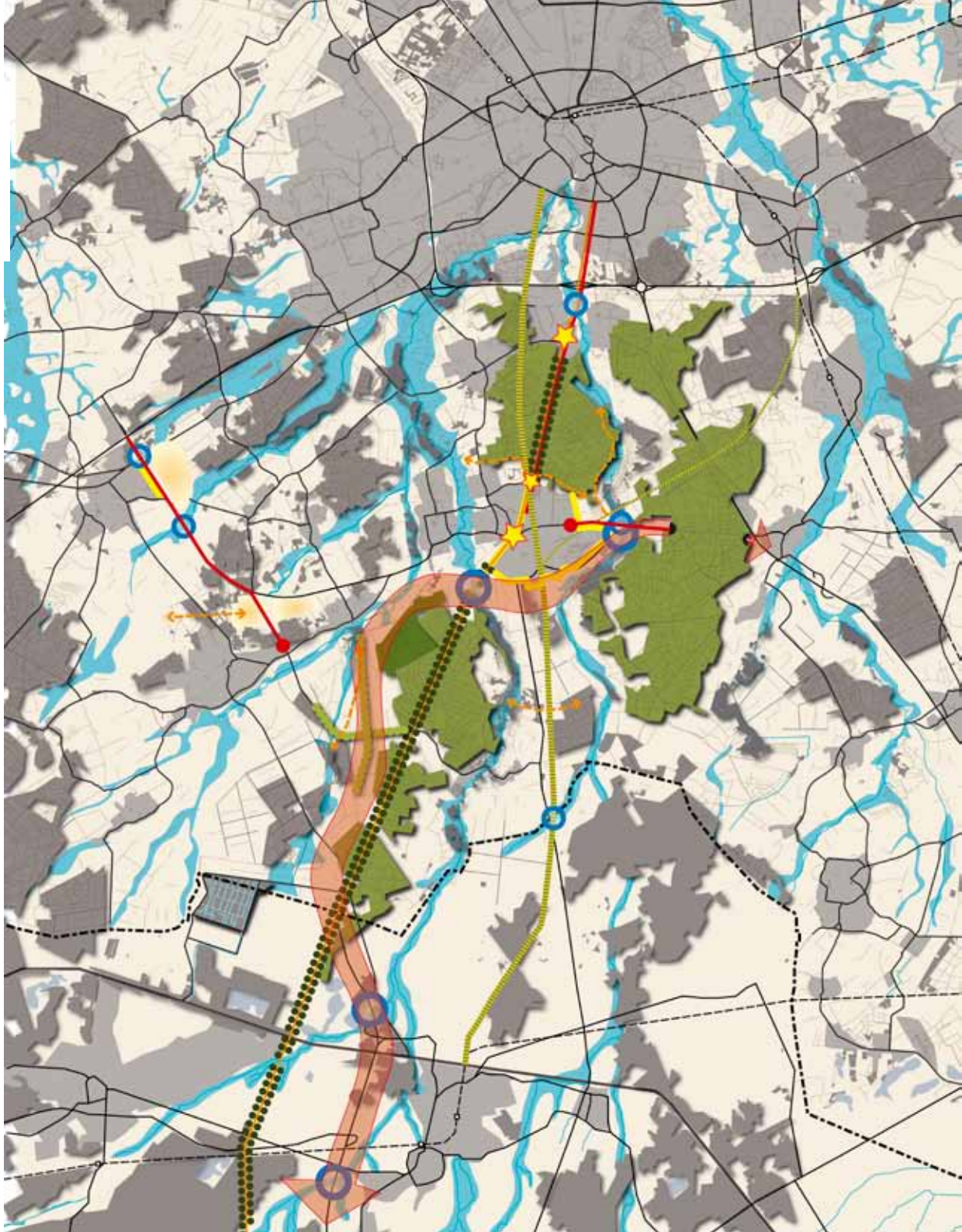
- Nieuwe schakel in recreatief netwerk
- Infrastructuur
- Spoor
- Grens



kanskaart: "om de oost"

- 'Inprikker'
- 'Landgoedlaan'
- Aandachtspunt 'kruising met beekdal'
- Aaneensluiten boscomplexen
- Aanhelen zandpaden
- Versterken akkercomplex
- Versterken ontginningslijnen d.m.v. laanbeplanting
- Hergebruiken oud spoortracé (voor LV/HOV)
- HOV over 'Landgoedlaan'
- Ontwikkeling dorpsranden aan het landschap
- Ontwikkeling dorpskernen

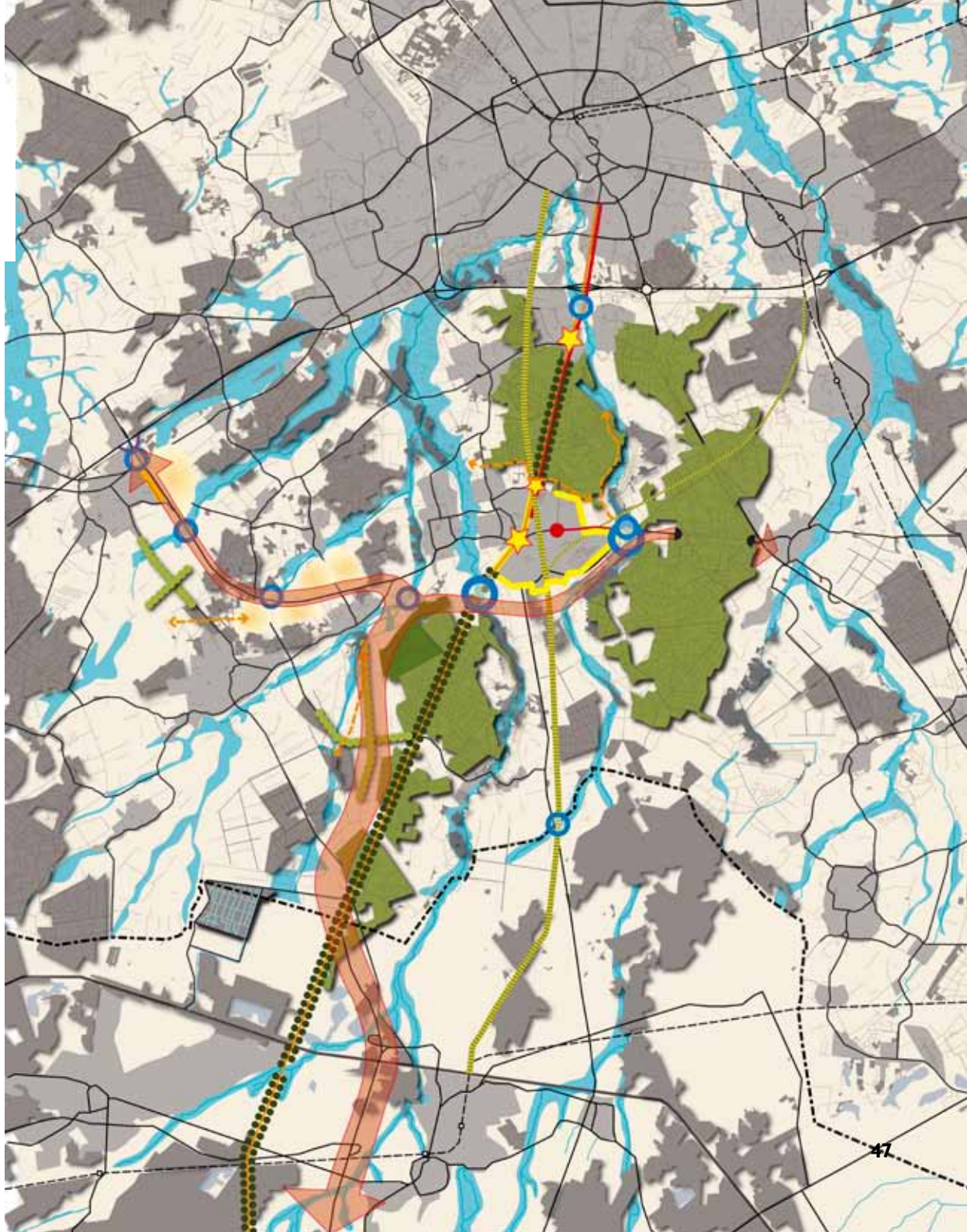
- Nieuwe schakel in recreatief netwerk
- Infrastructuur
- Spoor
- Grens



kanskaart: "binnendoor"

- 'Inprikker'
- 'Landgoedlaan'
- Aandachtspunt 'kruising met beekdal'
- Aaneensluiten boscomplexen
- Aanhelen zandpaden
- Versterken akkercomplex
- Versterken ontginningslijnen d.m.v. laanbeplanting
- Hergebruiken oud spoortracé (voor LV/HOV)
- HOV over 'Landgoedlaan'
- Ontwikkeling dorpsranden aan het landschap
- Ontwikkeling dorpskernen

- Nieuwe schakel in recreatief netwerk
- Infrastructuur
- Spoor
- Grens



5

Ontwerpprincipes en voorbeelduitwerkingen van de kanskaarten

1 Landgoedlaan
2 Kruising met beekdal
3 Versterken natuurcomplexen
4 Versterken akkercomplex
5 Versterken jonge heide ontginningen
6 Versterken (H)OV en LV
7 Aansluitingen
8 Dorpsontwikkeling
9 Recreatieve route



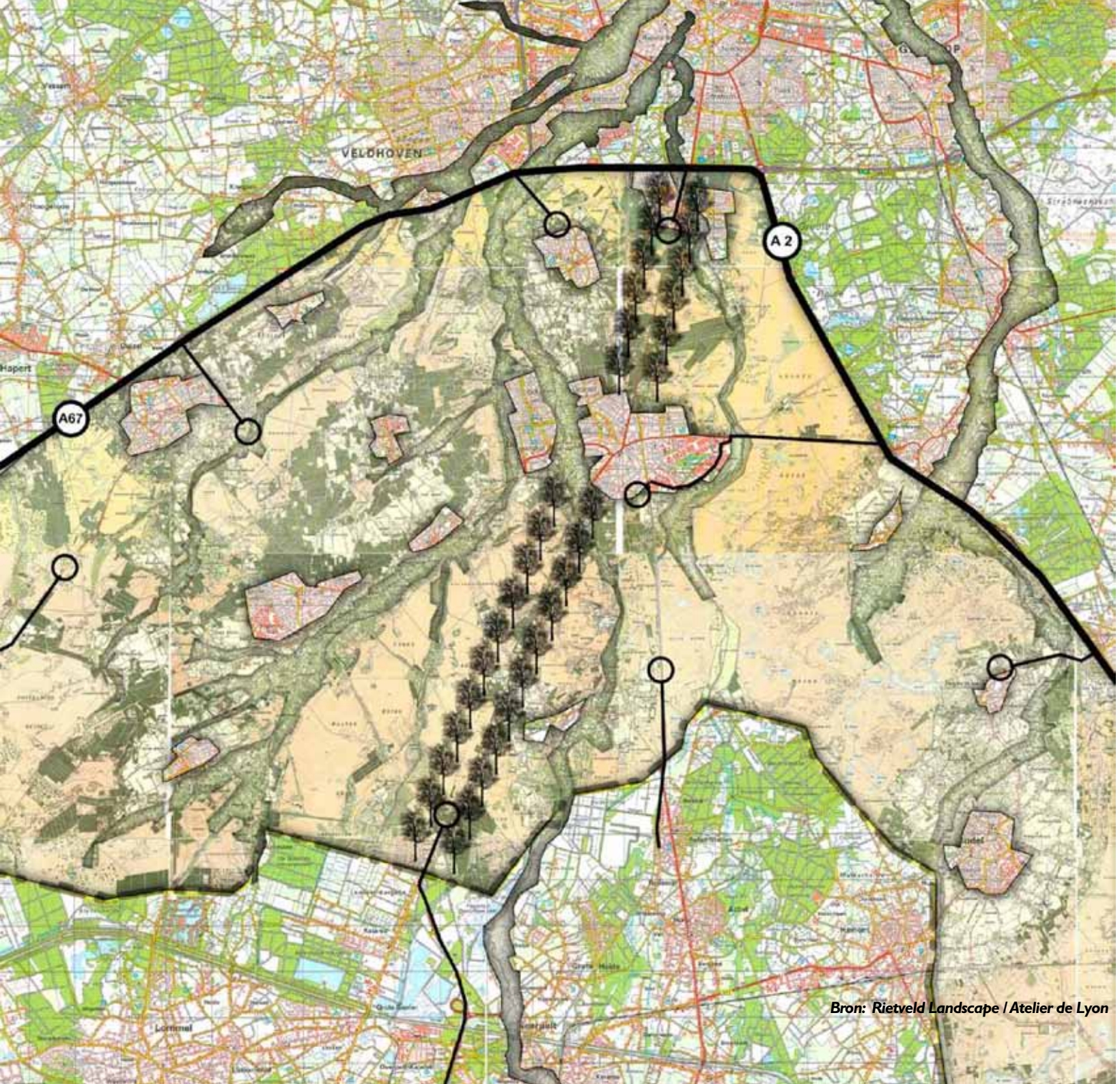
variant 'zandpad'



variant 'downgrade'
Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon / H+N+S

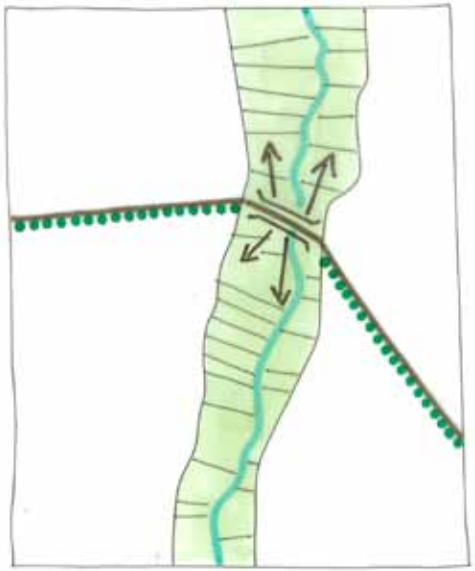
I Landgoedlaan

N69 als 'Landgoedlaan' voor Eindhoven

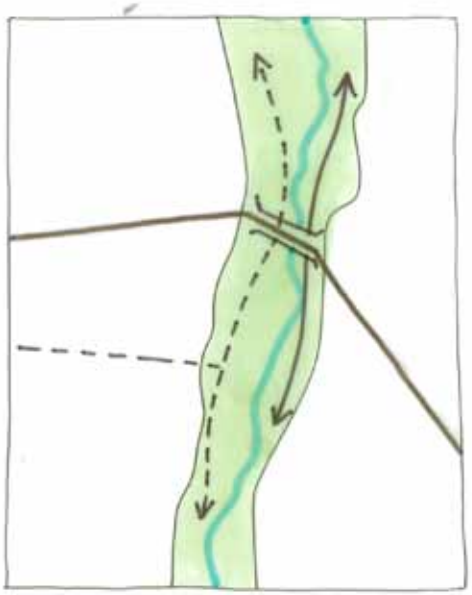


Bron: Rietveld Landscape / Atelier de Lyon

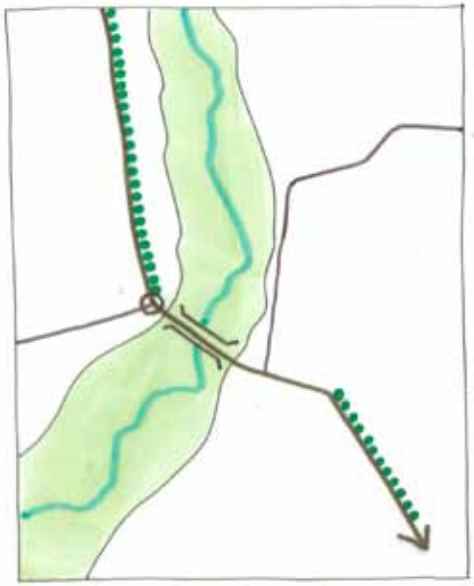
2 Kruising met beekdal



- landschappelijk zichtbaar en herkenbaar maken beekdal
- zicht vanaf weg op beekdal / weg onbeplant ten plaatse van beekdal



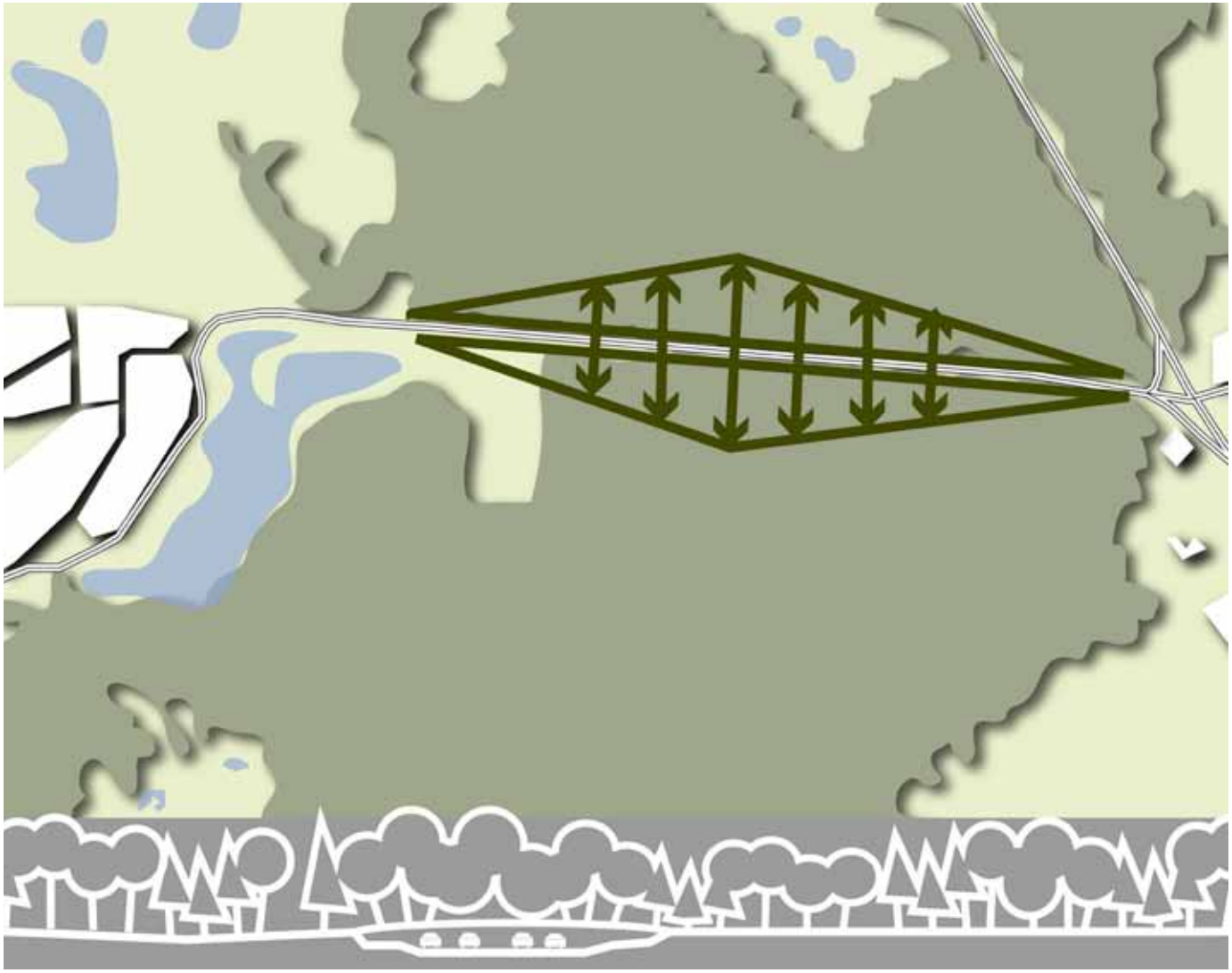
- recreatieve en ecologische verbinding langs / door beekdal
- reikwijdte landschappelijke impuls groter, inclusief landbouw met groen-blauwe diensten en recreatieve (fiets)routes



- tracering weg: zo haaks mogelijk oversteken / geen aansluitingen situeren in beedal
- bijzondere bruggen accentueren oversteek beekdal

Bron: H+N+S

3 Versterken natuurcomplexen

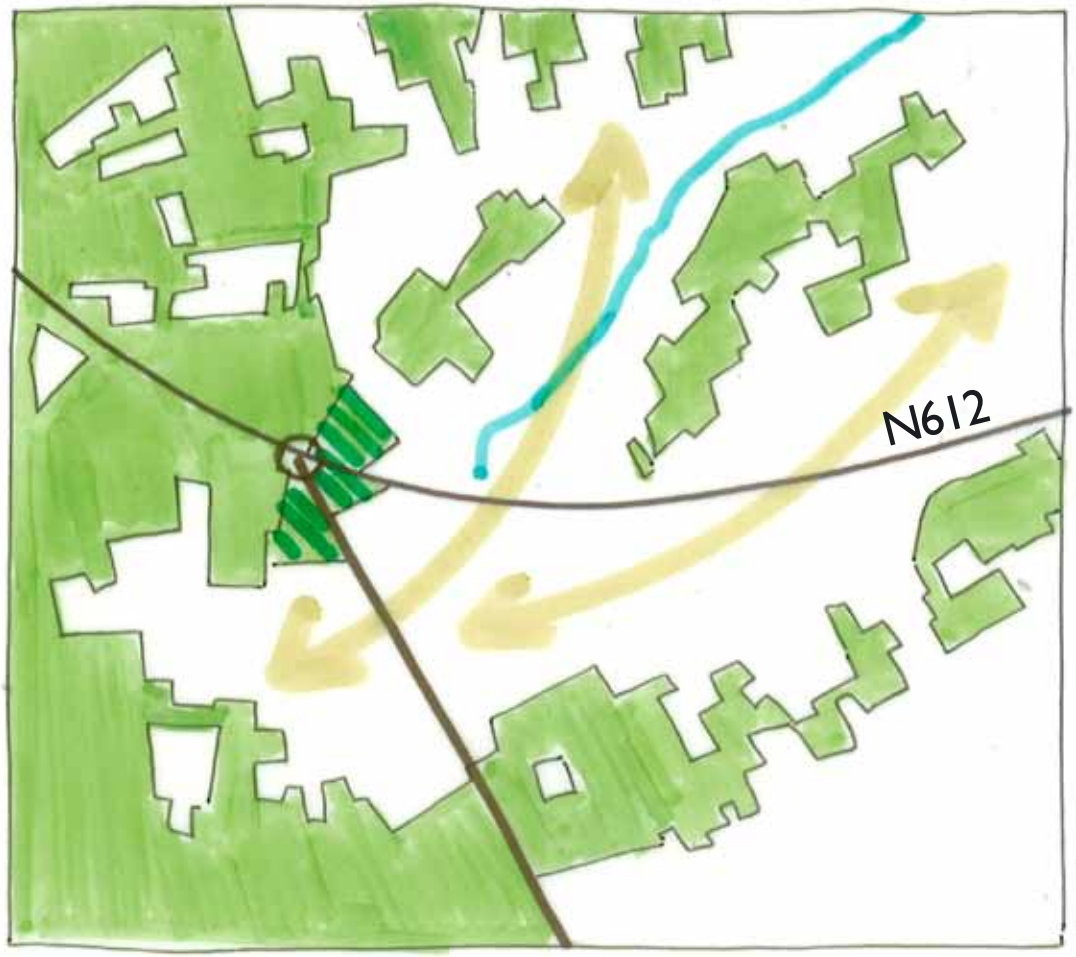


- verdiepte ligging van het trace
- garanderen oversteekbaarheid van de weg voor mens (recreatief) en dier (ecologisch)

Bron: H+N+S

4 Versterken akkercomplex

principes voor tracering over akkercomplex



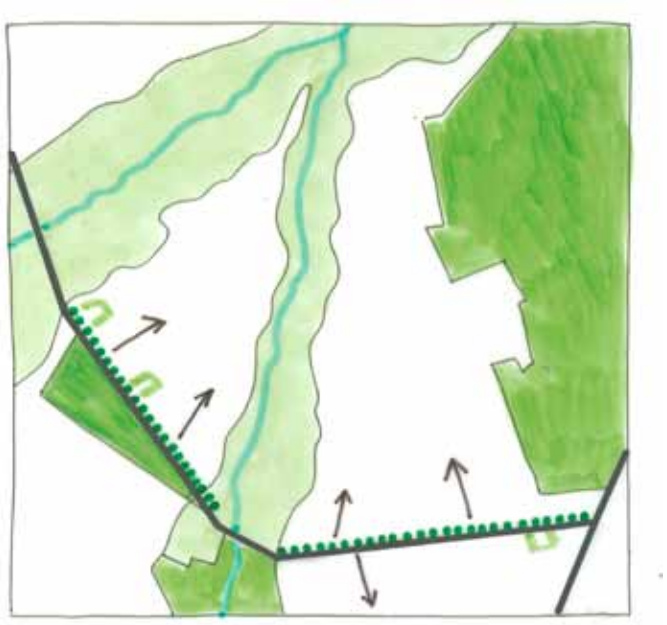
- half verdiepte ligging weg (geen direct zicht) ten bate van landschappelijke eenheid en doorzichten (gele pijlen)
- geen wegbegeleidende beplanting of andere elementen (geleiderail, verlichting, waterlopen), ten behoeve van landschappelijke eenheid en doorzichten (gele pijlen)
- evt. fietspaden en/of parallelwegen volgen bestaande wegen en padenpatroon
- aansluitingen 'inpakken' in boscomplexen



Bron: H+N+S

5 Versterken jonge heideontginningen

principes versterken heide ontginningen en tracering weg



- weg traceren op ontginningslijnen
- weg versterken met boombeplanting (eiken) / zicht op open ruimten behouden
- evt. fietspaden en/of parallelwegen gescheiden door boombeplanting, situering parallel aan weg
- grote erven transformeren naar 'groene erven' en zo dat uitbreiding mogelijk is
- oversteekbaarheid weg garanderen voor lokaal verkeer





Bron: H+N+S

6 Versterken (H)OV en LV

Voorbeeld uitwerking (H)OV stop met voorzieningen, afslag 33 Waalre





Bron: Artgineering

Versterken (H)OV en LV

Voorbeelduitwerking H(OV) doorsnijding Aalst

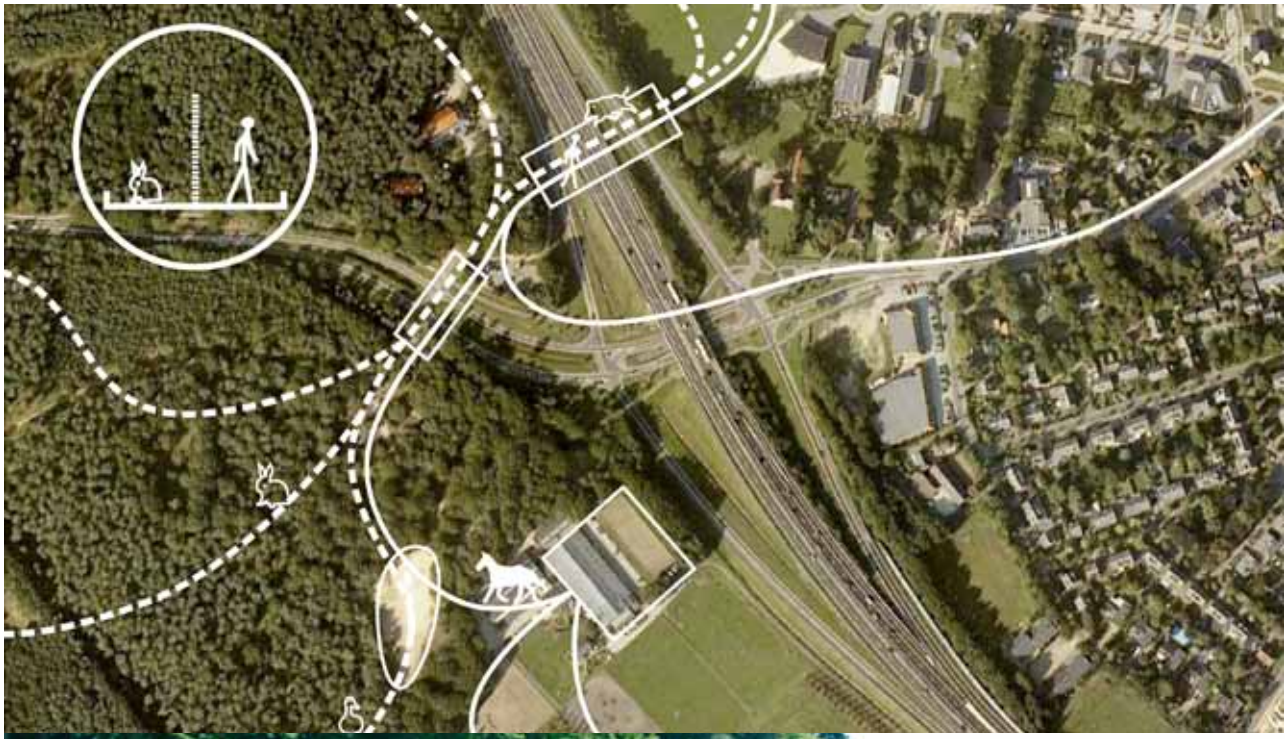




Bron: Artgineering

7 Aansluitingen

Voorbeelduitwerking voor combinatie aansluiting (afslag) met recreatieve,- & ecologische voorzieningen





Bron: Artgineering





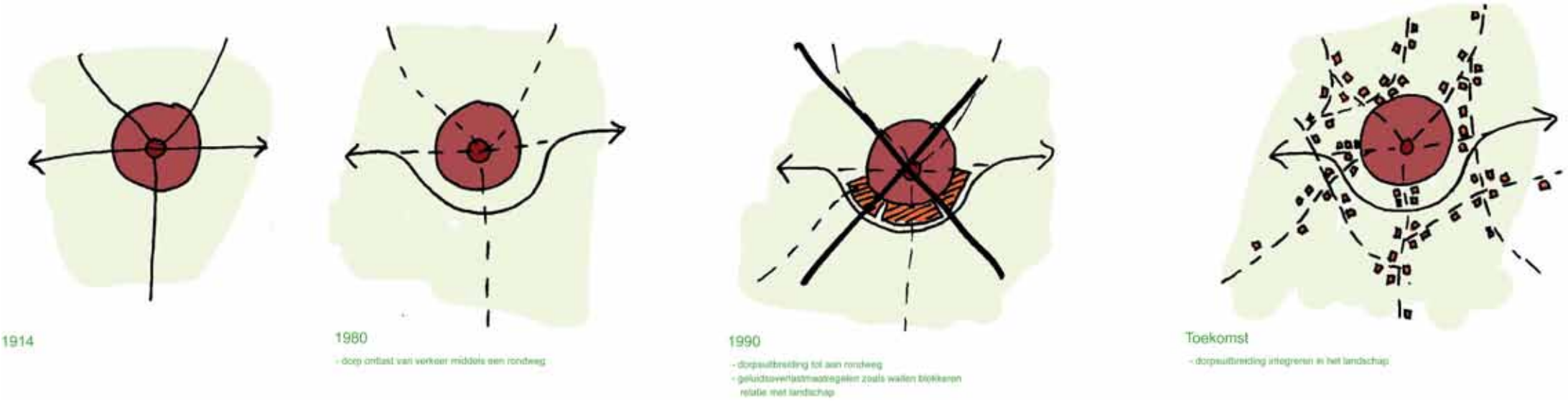
Bron: Artgineering

Aansluitingen

Voorbeeldуitwerking voor combinatie aansluiting (afslag) met recreatieve,- & tankstation etc

8 Dorpsontwikkeling

Principe dorpsuitbreiding d.m.v. 'landschappelijk wonen'



Bron: Buro Lubbers

Dorpsontwikkeling

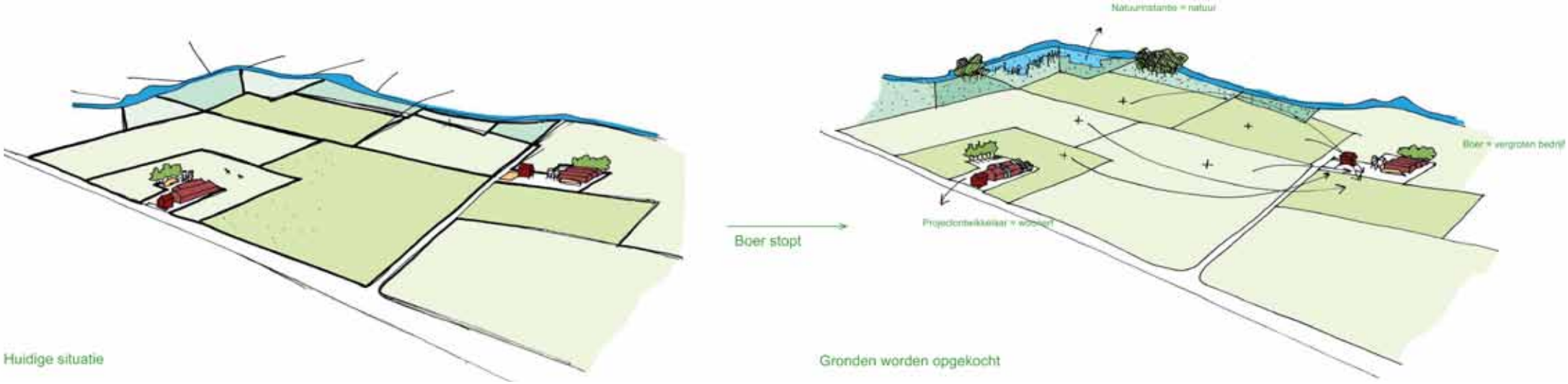
Voorbeeelden dorpsuitbreiding d.m.v. 'landschappelijk wonen'



Bron: Buro Lubbers

Dorpsontwikkeling

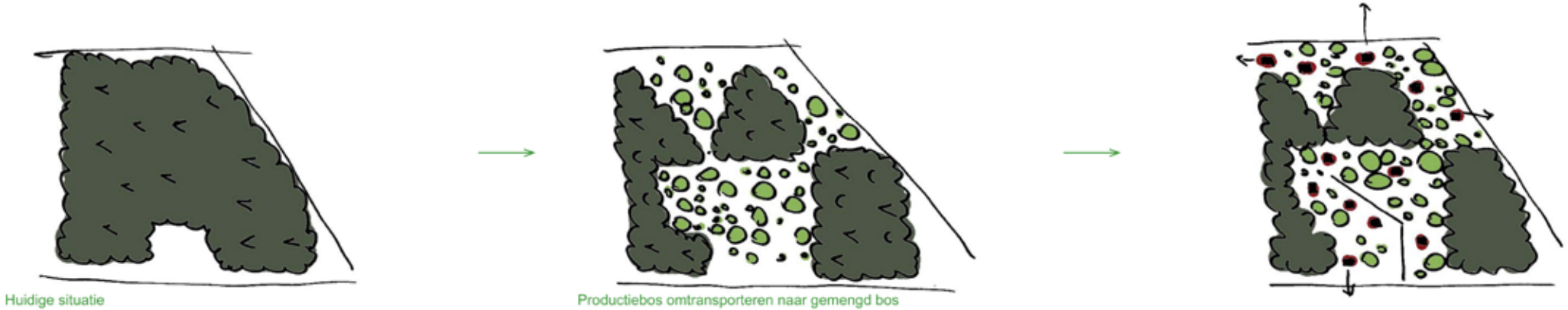
Voorbeelduitwerking dorpsuitbreiding d.m.v. 'landschappelijk wonen'



Bron: Buro Lubbers

Dorpsontwikkeling

Voorbeeldduitwerking dorpsuitbreiding d.m.v. '(bos)rand wonen'



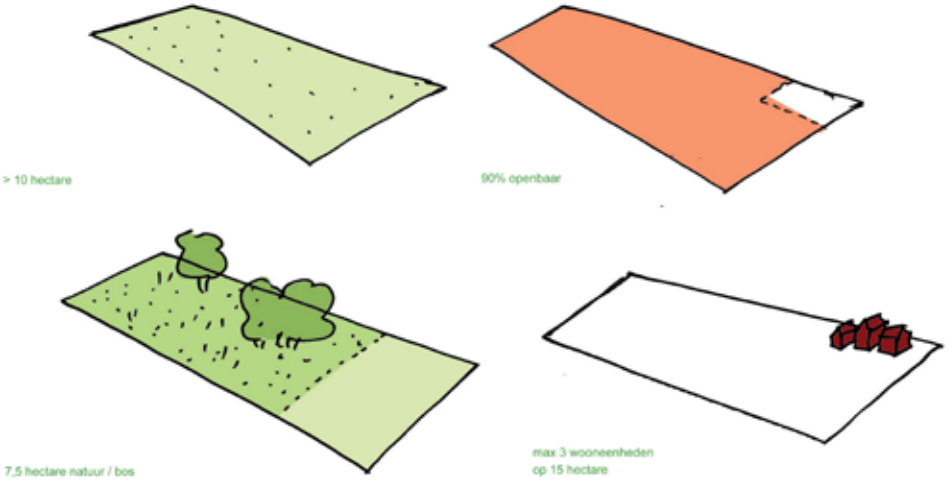


Bron: Buro Lubbers

Dorpsontwikkeling

Voorbeelduitwerking dorpsuitbreiding d.m.v. 'nieuwe landgoederen'

Regelgeving





Landgoed inzetten als nieuwe natuur aan het beekdal



Landgoed als buffer/uitloopgebied kernen

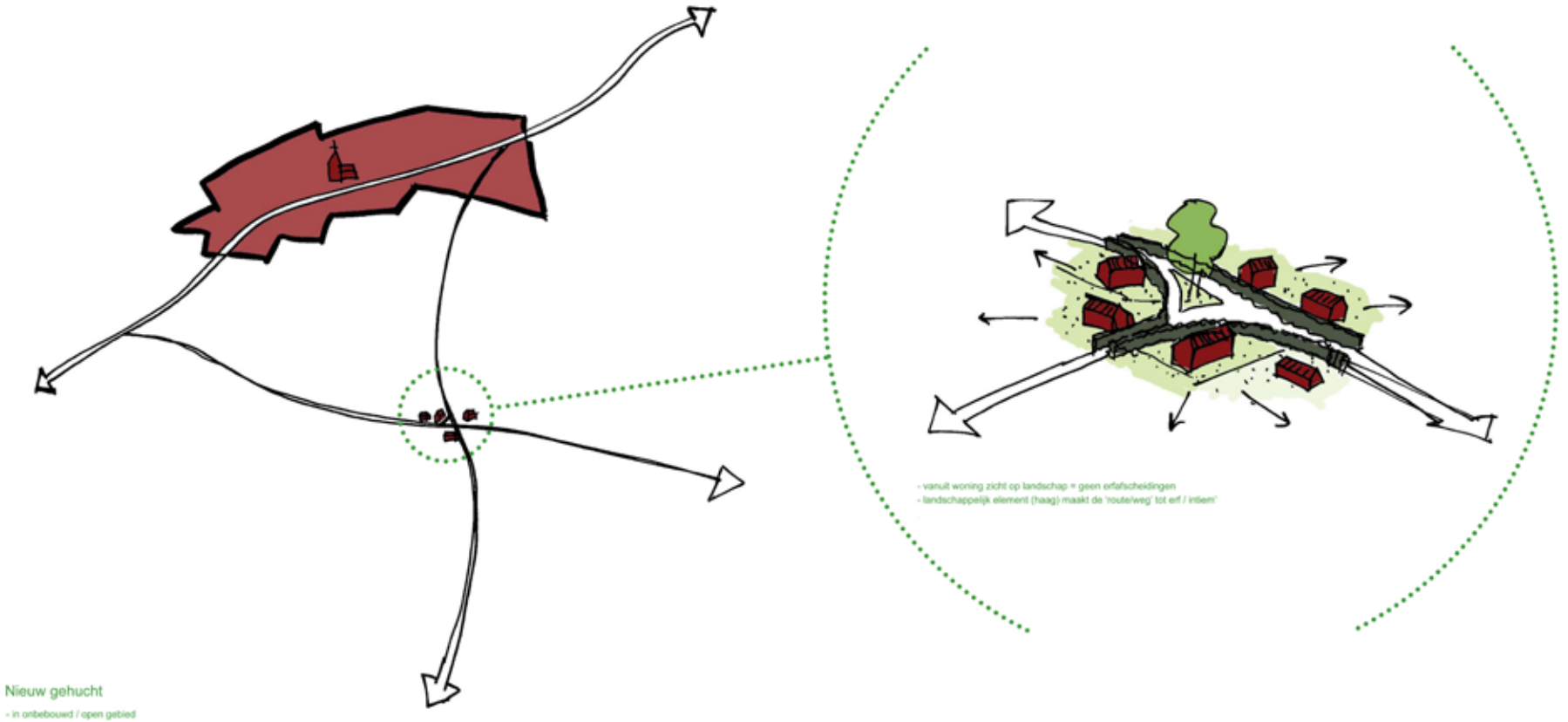


Landgoed als opwaardering productiebos

Bron: Buro Lubbers

Dorpsontwikkeling

Voorbeeldduitwerking dorpsuitbreiding d.m.v. een 'nieuw gehucht'



Bron: Buro Lubbers





Kantine schapenstal, Stichting A12U + Maurer United, Papendorp, Utrecht.

Dorpsontwikkeling

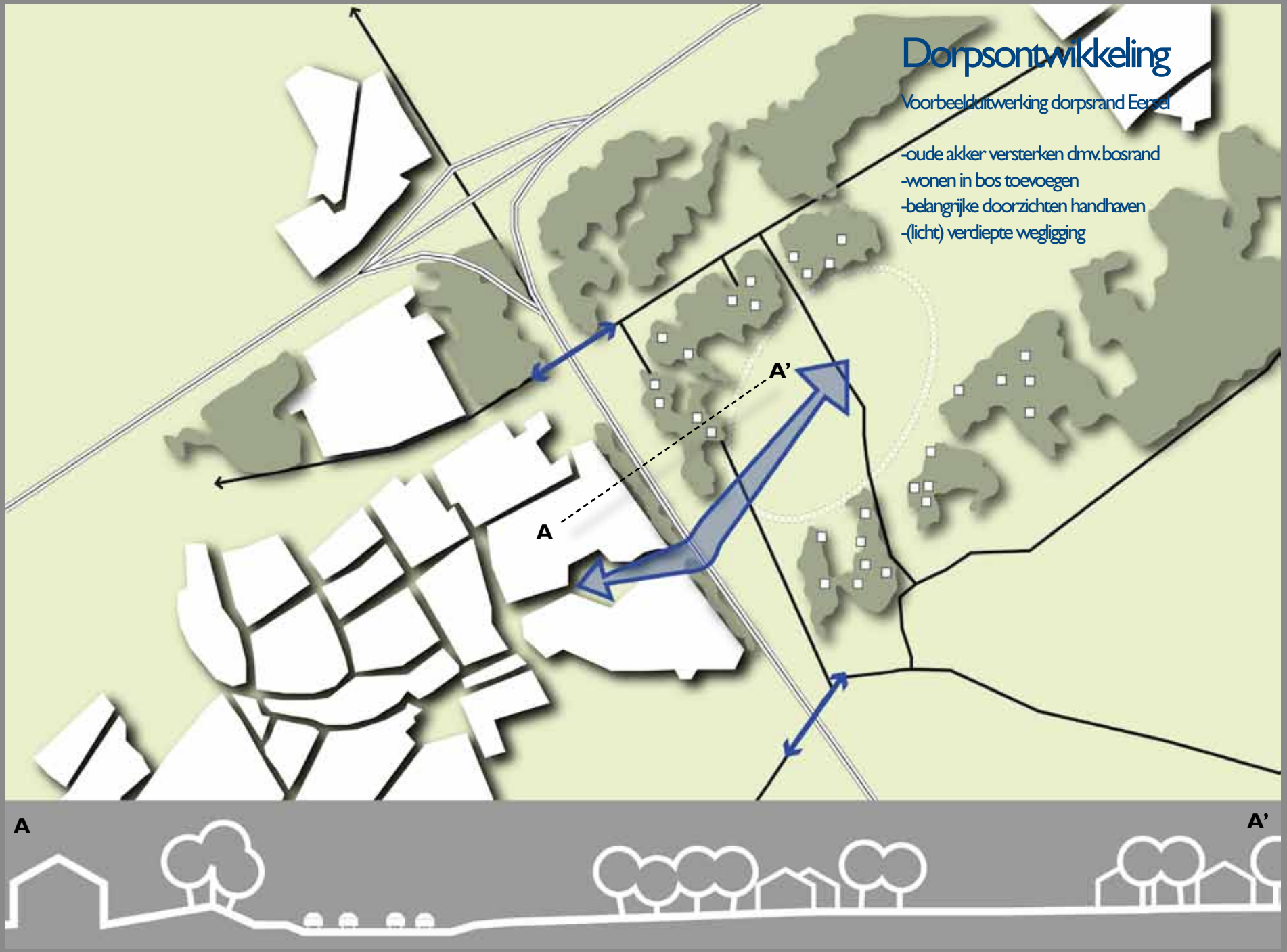
Voorbeelduitwerking dorpsrand Eersel
voorziening op raakpunt met doorgaande weg

Bron: Artgineering

Dorpsontwikkeling

Voorbeelduitwerking dorpsrand Eersel

-oude akker versterken dmv. bosrand
-wonen in bos toevoegen
-belangrijke doorzichten handhaven
-(licht) verdiepte wegligging

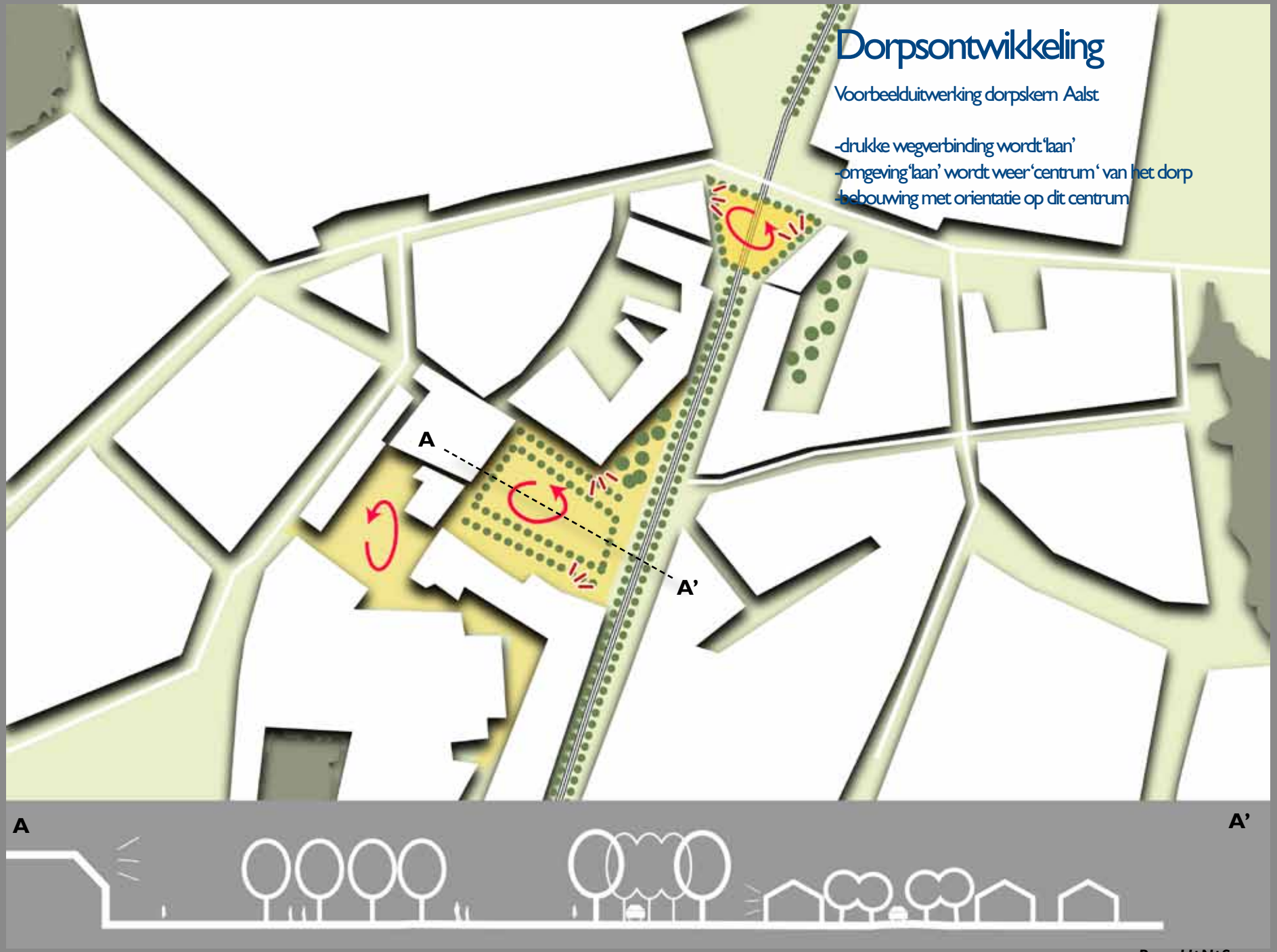


Bron: H+N+S

Dorpsontwikkeling

Voorbeelduitwerking dorpskern Aalst

-drukke wegverbinding wordt 'laan'
-omgeving 'laan' wordt weer 'centrum' van het dorp
-bebouwing met orientatie op dit centrum

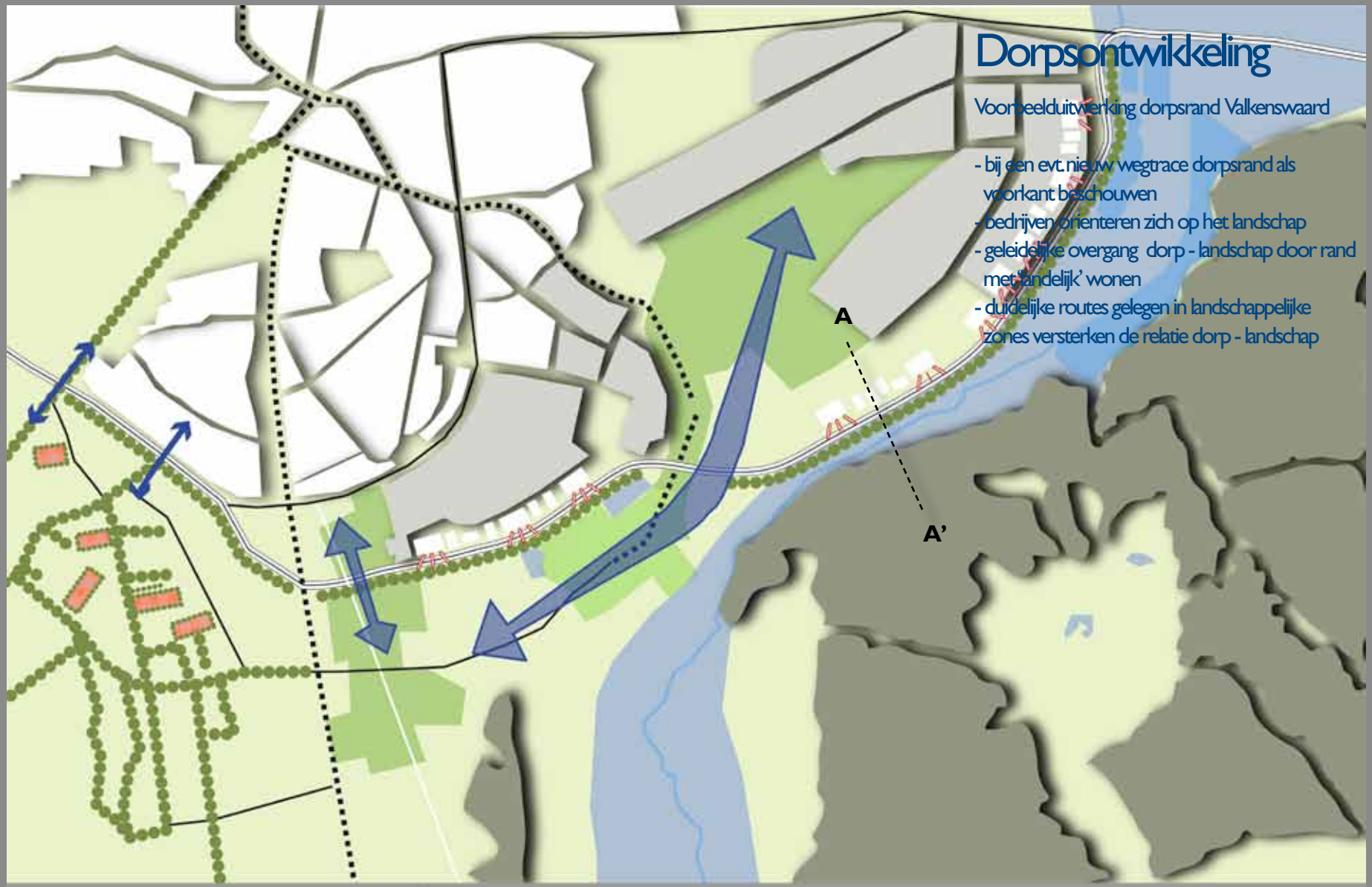


Bron: H+N+S

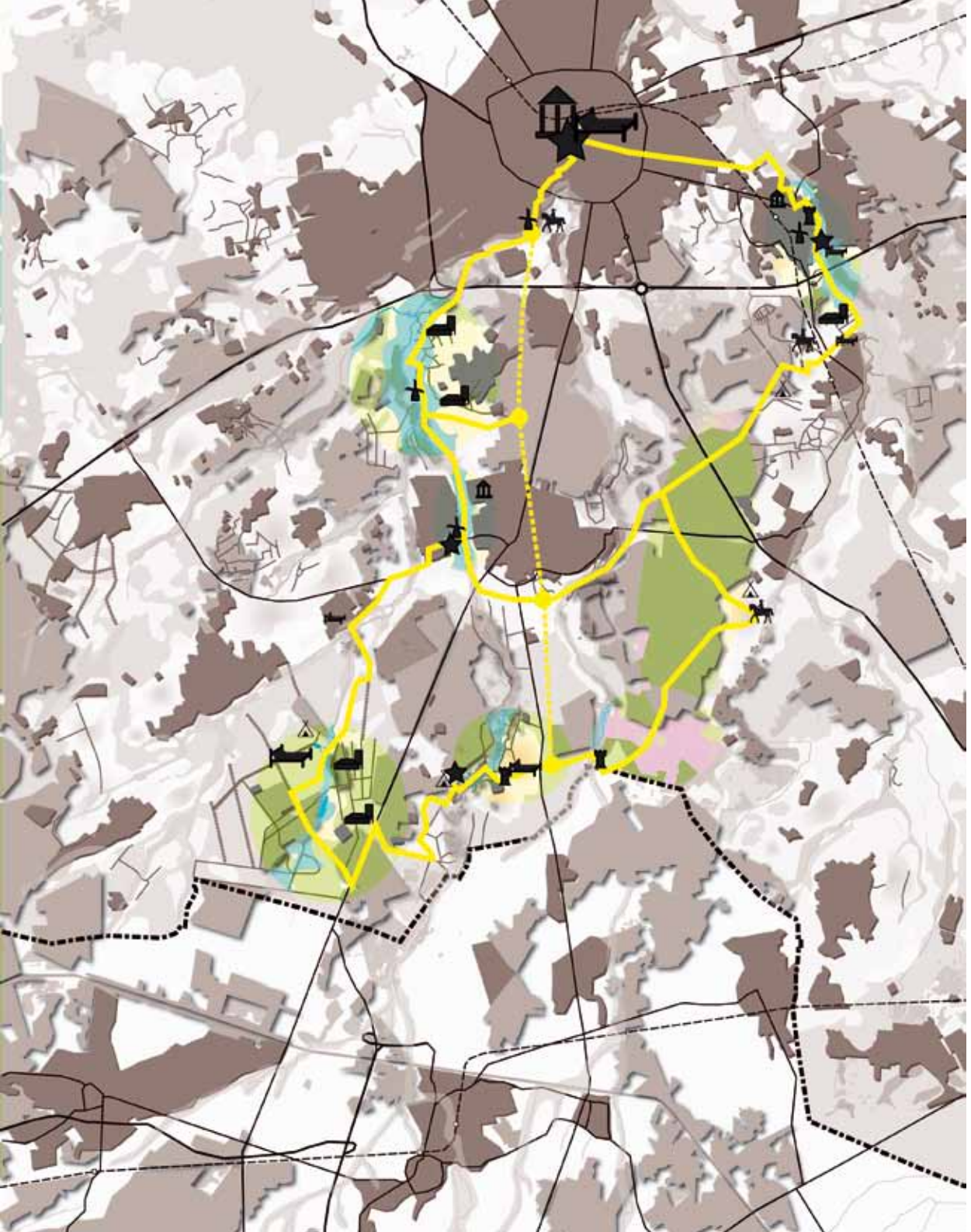
Dorpsontwikkeling

Voorbeelduitwerking dorpsrand Valkenswaard

- bij een evt. nieuw wegtrace dorpsrand als voorkant beschouwen
- bedrijven orienteren zich op het landschap
- geleidelijke overgang dorp - landschap door rand met 'landelijk' wonen
- duidelijke routes gelegen in landschappelijke zones versterken de relatie dorp - landschap



Bron: H+N+S



9 Recreatieve route

Voorbeelduitwerking recreatief loopje

- Met bijvoorbeeld een start in Eindhoven is op de fiets een rondje te maken van ongeveer 100 kilometer
- Dit voorbeeldrondje kruist de verschillende landschappen die het gebied rijk is en gaat langs diverse attracties en bezienswaardigheden
- Het is mogelijk tussendoor gebruik te maken van de diverse recreatieve transferia waar bijvoorbeeld de fiets op de snel-tram geladen kan worden om zo met een verkort rondje huiswaarts te keren

voorbeelduitwerking van een route

Recreatieve attracties

- Logies
- Camping
- Recreatieplas of zwembad
- Sport en spel
- Manege
- Musea
- Bijzondere gebouwen
- (Water-) molens
- Brede boerderijen

Deelnemers creatieve sessies

Artgineering	Dhr	Stefan Bendiks
Artgineering	Dhr	Laurens Boodt
Brabantse Milieu Federatie	Dhr.	Michiel Visser
Buro Lubbers	Dhr	Erik Jongen
Buro Lubbers	Mevr.	Jose Vorstemans
Buro Lubbers	Mevr.	Annemiek Lasterie
Buro Lubbers	Mevr	Floor Goossens
Gemeente Eersel	Dhr.	Jan Smulders
Gemeente Veldhoven	Dhr.	Meindert Bovens
Gemeente Bergeijk	Dhr.	Theo Duffhues
Gemeente Valkenswaard	Dhr.	Nick Beaumont
Gemeente Waalre	Dhr.	Jan Thomassen
H+N+S Landschapsarchitecten	Dhr	Jan Dirk Hoekstra
H+N+S Landschapsarchitecten	Mevr.	Nikol Dietz
H+N+S Landschapsarchitecten	Dhr	Adam Hofland
H+N+S Landschapsarchitecten	Mevr.	Akke Bink
Kamer van Koophandel Brabant	Dhr.	Willem Vetter
Ministerie van LNV	Mevr.	Carla van Egmond
Natuurmonumenten	Dhr.	Harry Suilen
Oranjewoud	Dhr	Bastian van Dijk
Provincie Noord-Brabant	Dhr	Jos van Sebille
Provincie Noord-Brabant	Dhr.	Heine van Maar
Provincie Noord-Brabant	Dhr.	Martijn Koobs
Provincie Noord-Brabant	Dhr.	Henk van Dongen
Provincie Noord Brabant	Mevr.	Marion Greidanus
Raadhuisadvies	Dhr	Berry Verlijsdonk
Rietveld Landscape | Atelier de Lyon	Dhr	Ronald Rietveld
Rietveld Landscape | Atelier de Lyon	Dhr	Erick de Lyon
Rietveld Landscape | Atelier de Lyon	Dhr	Clemens Karlhuber
Rijkswaterstaat Directie Noord-Brabant	Dhr	Marcel van den Elzen
Rijkswaterstaat Directie Noord-Brabant	Dhr	Jos Stammen
Samenwerkingsverband Regio Eindhoven	Dhr.	Sander Mom
Samenwerkingsverband Regio Eindhoven	Dhr.	Pieter Goossens
Waterschap De Dommel	Mevr.	Hanne Baudoin
Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie	Dhr.	Patrick van de Rijdt

COLOFON

Het rapport **‘Omgeving N69 Bouwsteen ruimtelijke maatregelen’** is opgesteld in opdracht van de **provincie Noord-Brabant** door **H+N+S Landschapsarchitecten** uit Amersfoort.

provincie Noord-Brabant,

- Henk van Dongen

H+N+S Landschapsarchitecten

- Nikol Dietz
- Adam Hofland
- Akke Bink

Project #1639

Amersfoort, 28 juli 2010

